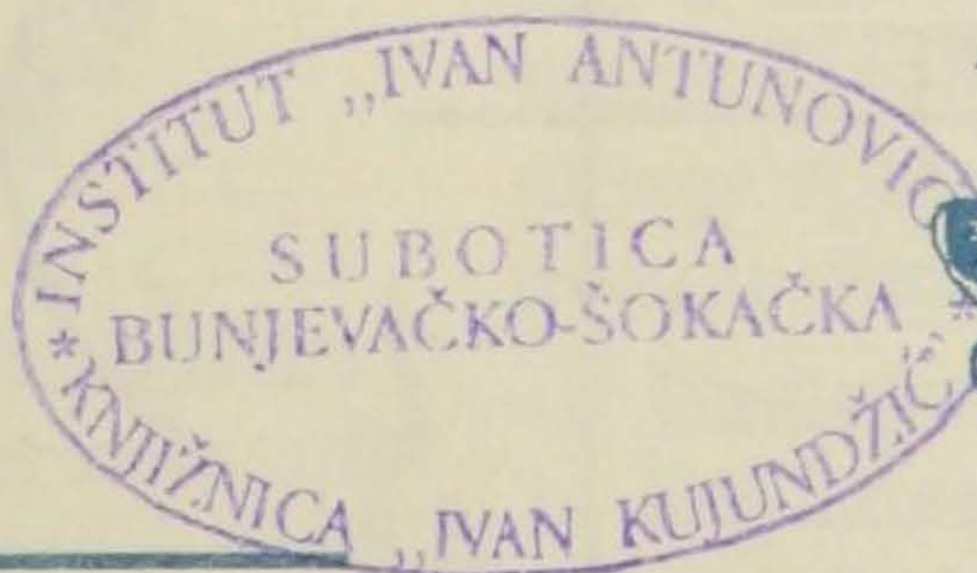

Bačko klasijsje

INSTITUT „IVAN ANTUNOVIĆ“
Br.: 1/96. ZP
SUBOTICA
KNJIŽNICA „IVAN KUJUNDŽIĆ“

VJERSKO-INFORMATIVNI LIST
GOD. XXII. BR. 2 (68)
travanj 1992.
CIJENA: 100 dinara

Gertrude von le Fort/s.Fides V.

USKRS

Začuh iz dubine noćne glas, dubok kao di-sanje svijeta, koji uzviknu: "Tko bi ponio krunu Spasitelja?"

Ljubav u meni izjavi: "Gospode, želim je no-siti".

I obujmivši trnovi vijenac u svoje ruke, ubo-doh se o crni glog a krv poteče niz moje prste.

Po drugi puta zaori glas: "Treba da nosiš krunu na galvi".

I ljubav u meni uzvрати: "Da, spremna sam je nositi".

Stavivši krunu na svoje čelo, izbi najednom iz nje svjetlost bijela kao voda s planina.

I glas odjeknu: "Gle, crni glog je procvao!"

A svjetlost koja je tekla s mojega čela, raširi se poput rijeke i zahvati me sve do nogu. Puna tjeskobe uzviknuh: "Gospode, gdje želiš da ponesem trnovi vijenac?"

I glas odgovori: "Nosi ga u život vječni".

Tada rekoh: "Gospodine, to je kruna patnje, pusti me umrijeti s njom!"

Ali glas nanovo odvrati: "Zar ne znaš da je patnja vječna? Ja sam preobrazio neizmjer-no:"

"KRIST JE USKRSNUO!"

Onda me svjetlost zanese...

SVIM ČITATELJIMA
I PRIJATELJIMA
ŽELIMO
SRETAN USKRS

Uredništvo

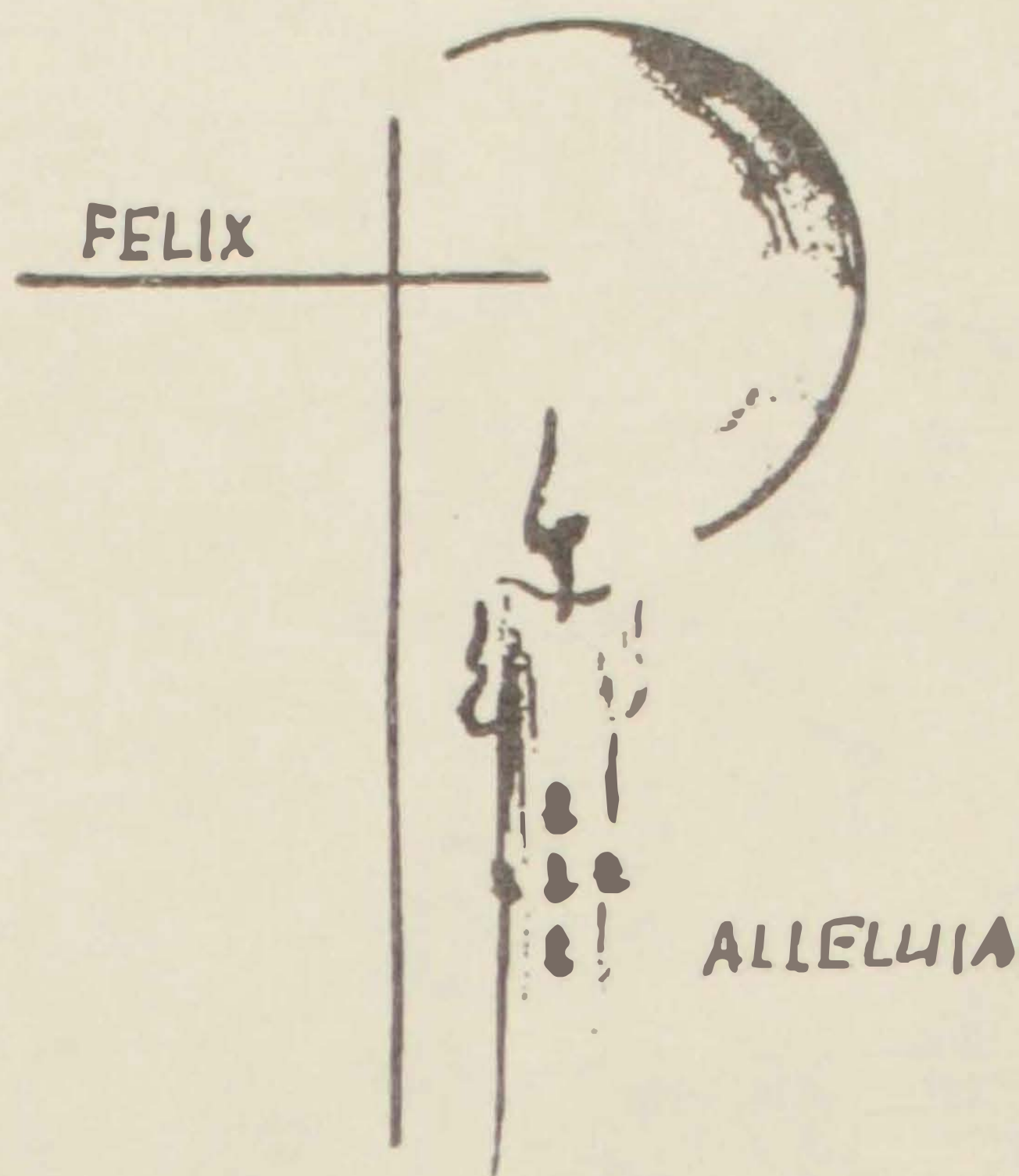
zknj.org.rs

USKRS NADE

Ovogodišnja svetkovina Uskrsa nekako je sva obilježena ozračjem velike subote kao razdoblje velikog iščekivanja i dobrih slutnji. Kao što je one prve velike subote sav Jeruzalem bio u znaku velikog povjesnog procesa koje je Zlo povelu protiv Pravednika, tako je i ovo naše razdoblje obilježeno dramatskim sukobom Zla sa Dobrim.

Bujica laži i zločina inscenirala je proces protiv osnovnih ljudskih i narodnih prava. Na mahove se činilo da Zlo u tom procesu triumfira, da je naklonost svjetske javnosti na strani Zla. Toliki Pilati su se pitali, pa što je ustvari istina? Toliki Kajfe su prali ruke od krvi nedužne, a drugi su krvi žedni vikali: "Krv njegova na nas i na djecu našu!" Mase su zavedene tražile Barabu i klicali mu. Svjedoci smo i susreta sa Majkom Marijom, koju smo otkrili u njezinim svetištima, u njezinim slikama i napose u njezinom ubojitom oružju u krunici. Svi oni kongresi, brojna hodočašća, tolike osobne, obiteljske i cjel narodne posvete njezinu Srcu postaju nevidljivi plašt njezine zaštite nad nama. Toliki su Cirenci podmetnuli svoja leđa da nam pomognu nositi križ u vidu tolikih podrški, priznanja ali i sasvim konkretnih pomoći u hrani, odjeći, lijekovima i drugom materijalu. Kolike su Veronike sa svih strana svijeta poletile da svojim rupcima obrišu krvlju znojno lice, tolike rane ranjenih, tolika tjelesa pobijenih, tolike strahove preplašenih i prognanih, tolike suze udovica, majki i

siročadi. Hoće li se naći opet jedan Dante, da opiše sve te hrvatske Veronike i njihove rupce. A mase su kao i uvijek manipulirane i njihova raspoloženja osciliraju od zanosnih hvalospjeva svečanih ulazaka u Jeruzalem do glasnih osuda: Raspni ga raspni! A nakon jasnih spoznaja redovito se u srca

uvlači strah, koji se redovito pojačava zaglušnom propagandom izmiješanom sa prijetnjama. Bila je ta masa svjedokom strašnih potresa kada su se zidine Jeruzalema razvaljivale, kada su se grobovi otvarali, a dobro su čuli izjavu rimskog legionara: "Ovaj čovjek bijaše Pravednik". A onda su iz sigurnosnih razloga bili pozvani i strani vojnici da budu čuvari poretka i mira u Jeruzalemu, da čuvaju zapečaćen grob, da se ne bi dogodilo veće zlo. No sve to nije umanjilo opći strah cijeloga naroda, ali i najbližih Kristovih sljedbenika. Poslijednji potres u praskozorje prvoga dana po suboti i uznemirujuće alarmantne vijesti izbezumljenih žena koje se vratiše sa groba da jave, kako je grob prazan, kako su u njemu našli samo platno i povoje, ali

da Isusova tijela nema, stvorili su još veću pomutnju i strah u narodu. I oni najvjerniji pomišljaju na bijeg, kako bi se spasili od eventualnih zlih posljedica svega toga. Neki su se napunili straha još za vrijeme getsemanskog uhićenja, a neki za vrijeme insceniranog procesa i pod križem su ostali samo najhrabriji, koje je kalvarijska drama upravo oduševila i učinila nepokolebivim sljedbenicima Raspetoga. No neke su i vijesti o praznom grobu napunile strahom makar je on bio prožet i velikim znacima nade i radosti, pa se odlučiše na bijeg. Na putu do Emausa čudesni im putnik dozivlje u svijest riječi Pisma i tumači im i što im je više govorio sve im je više srce titralo, a oči duha se sve više otvarale, dok ga konačno ne prepoznaše u lomljenju kruha. Kad su ga prepoznali čudesna snaga se vratila u njihova srca, makar ga više nisu očima vidjeli i oni se vraćaju da raznesu veselu vijest o definitivnoj Isusovoj pobjedi u kojoj je zajamčena svaka pobjeda Dobra nad Zlom, Istine nad laži i Ljubavi nad mržnjom.

Ako su sva ova zbivanja napunila sva naša srca strahom i tjeskobama pred neizvjesnostima koje nas čekaju, onda nas ovaj Uskrs prije svega treba osvjestiti, da je onaj prvi Uskrs osmislio sve križne putove, sve patnje i trpljenja, unijevši u srca vjernih nadu u konačnu pobjedu Dobra u svim vremenima i na svim prostorima. No ta nada nije samo teoretska, ona nije samo u riječima. Ista ona sredstva koja je pružio učenicima na putu u Emaus i nama su na dohvat ruke. Riječ zapisana u Evandelju sposobna je zapaliti i naša srca. Čudesno lomljeni Kruh koji se daje na našim oltarima i danas otvara oči onih koji su sposobni vjerom ga primiti. Dakle ta sredstva našeg duhovnog okrepljenja su na dohvat ruke. Samo treba s vjerom posegnuti za njima. Oči će se otvoriti i mi ćemo vidjeti Pobjednika zla i to će nam dati snage da izdržimo sve ono što je još pred nama, dok ne svane dan definitivne pobjede Istine, Dobrote i Ljubavi na ovim našim prostorima u vidu istinske slobode, međusobnog uvažavanja i praštanja te istinske milosrdne ljubavi, kao temelja jedinog istinskog života i pravoga mira!

"UISTINU, BEZ MENE NE MOŽETE UČINITI NIŠTA"

(Iv 15,5)

/odlomak iz korizmeno - uskrсне poslanice kardinala Franje Kuharića/

"Branitelj - Duh Sveti koga će Otac poslati u moje Ime, poučavat će vas o svemu i dozivati vam u pamet sve što vam ja rekoh".

(Iv 14.26)

Nakon uzašašća Isusova u nebesku slavu, na dan silaska Duha Svetoga na apostole Petar je objavio vijest o Isusu Uskrsnulome. Ljudi bi bili potreseni njegovim govorom i zapitali su "Što nam je činiti braćo?". Petar će im: "Obratite se i svatko od vas neka se krsti u Ime Isusa Krista da vam se oprostite grijesi, i primit ćete dar, Duha Svetoga" (Dj 2,37-38). "I oni, prigrlivši riječ njegovu, krstiše se, te im se u onaj dan pridruži oko tri tisuće duša" (Dj 2,41).

Tako se rodila Crkva iz vode krštenja i Duha Svetoga. Djela apostolska kratko sažimlju njezin duhovni život: "Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenu kruha i molitvama" (Dj 2,42).

Čovjek je slabo biće. Okružen je tolikim zavodljivostima svijeta; u sebi je sklon na zlo. Kako onda živjeti novi život istine, pravednosti i ljubavi?

Poslije svoga uskrsnuća a prije uzašašća Uskrsnuli je Spasitelj kazao apostolima: "Primit ćete snagu Duha Svetoga, koji će sići na vas, i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji i sve do kraja zemlje" (Dj 1,8).

Čovjek se može obratiti i živjeti Božjim životom samo snagom Duha Svetoga. Duh Sveti, treća božanska osoba, vječna je Ljubav Oca i Sina u Tajni Trojstva. On je Dar kršteniku da u njemu djeluje svom snagom, da u njemu bude Ljubav i čini ga mudrim, jakim i hrabrim u duhovnoj borbi protiv Zloga i zla. On je Posvetitelj i svjetlo Istine. Isus ga je obećao svojim učenicima: "No kada dođe on - Duh Istine - upućivat će vas u svu istinu" (Iv 16,13).

On otvara oči duše da prihvate Istinu, da vide Nevidljivoga; on usmjeruje čovjeku slobodu u njegovoj savjesti da se odlučuje na dobro; on čisti ljudsko srce od zlih osjećaja, osobito od mržnje. Njegovom snagom možemo zaista biti svjetlo i svjedoci! U uskrsnoj noći zapaljenom svijećom u ruci svjedočimo da hoćemo biti Kristovo Svjetlo u svijetu. "Svjetlo u tami svijetli, i tama ga ne obuže" (Iv 1,5).

Ta nam snaga treba posebno u ovim teškim vremenima kad na nas vrebava velika napast mržnje i osvete, pošto smo pogođeni krvavim neprijateljstvom. Snagom Duha Svetoga mi možemo biti poslušni zapovijedi Evandjelja, koja vrijedi u svim okolnostima života i u svim vremenima: "A ja vam kažem: Ljubite neprijatelje, molite za one koji vas progone da budete sinovi svoga Oca koji je na nebesima" (Mt 5,44-45). To znači tami suprostaviti svjetlo! Opraštanje, to je pobjeda nad svakom mržnjom i željom za osvetom, to je Božja pobjeda u nama protiv zla.

Kao Isusovi učenici pripadamo Božjem svjetlu i zato moramo slijediti njegov primjer! Nad njim su njegovi progonitelji izvršili težak zločin, ali to nasilje nije moglo ugaziti njegovo milosrđe ni njegovu ljubav. Molio je na križu za spasenje svojih neprijatelja: "Oče, oprostimi, ne znaju što čine" (Lk

23,34). Opraštanje je hrabrost a ne osveta! Dostojanstvo obrane vlastite slobode i domovine ne smije biti okaljano osvetničkom mržnjom. To je teško shvatiti ljudskoj psihologiji, ali moguće je Božjom milosti!

Crkva ne posjeduje samo Božju riječ za život nego ona ima i sredstava za novi život. To je molitva. Za apostolsku zajednicu piše: "Svi oni bijahu jednodušno postijani u molitvi" (Dj 1,14).

Istaknuto je u Djelima apostolskim da su bili postojani u molitvi s Marijom, Majkom Isusovom (usp. Dj 1,14).

To je poticaj i nama da budemo postojani u molitvi da se u nama umnoži mudrost i snaga Duha Svetoga! Molimo za obraćenje naše i svih ljudi! Molimo za pravi i pravedni mir u našoj domovini, za mir u slobodi i sigurnosti! Stoga molimo krunicu da s Marijinom dušom razmišljamo događaje našega spasenja! Bezgrešnu je Djevicu Duh Sveti najdublje uveo u otajstvo Isusa Krista, Sina Božjega!

Uz slušanje Božje riječi i molitvu sveti su sakramenti nužni za kršćanski život. Pošto smo kršteni i tako "od Boga rođeni" (Iv 1,13), potrebna nam je božanska hrana duše za život vječni a to je Euharistija. "Tko blaguje tijelo moje i pije krv moju ima život vječni; i ja ću ga uskrisiti u posljednji dan" (Iv 6,54).

Ali pričest se mora primiti čiste duše, s dubokom vjerom i poštovanjem. Ta, dariva nam se pod tim skromnim prilikama stvarno prisutni Isus Krist da imamo život u izobilju da ga imamo (usp. Iv 10,10). Zato je Isus, upravo na dan svojega uskrsnuća obdario Crkvu sakramentom pomirenja, sakramentom ispovijedi. Ako je krštenik teškim grijehom ugasio u sebi život Božji, pružena mu je mogućnost da ponovno oživi milosno, ako iskreno prizna svoje grijeha u ispovijedi, s čvrstom odlukom da će promijeniti život. Isus reče apostolima u prvom susretu poslije uskrsnuća: "Primit Duha Svetoga. Kojima otpustite grijeha, otpuštaju im se; kojima zadržite, zadržani su im" (Iv 20,22-23). Komu su zadržani? Onome koji ne pristupa s raspoloženom dušom za obraćenje i ne prihvaća uvjete za dostojno primanje sakramenata. Takav se izlaže napasti da čini svetogrđe. Apostol je Pavao ozbiljnim riječima opominjao Korinćane da ne pristupaju pričesti nedostojno, jer bi bili krivci tijela i krvi Gospodnje (usp. 1 Kor 11,27).

Molitva, razmatranje Božje riječi i sakramenti dostojno primani sveti su i neiscrpivi izvori snage Duha Svetoga za puni život u Istini i Ljubavi! "Sve mogu u Onomu koji me jača" (Fil 4,13).

/.../ Braćo i sestre u Isusu Kristu!... svima upućujem uskrsnu čestitku s molitvom da vam Uskrsnuli ispuni dušu Božjom utjehom, nadom i radošću čiste savjesti. SRETAN USKRS!

Uskrs je Božja pobjeda! To je pobjeda Istine, Ljubavi i života! Neka to svjetlo osvjetli i naše duše i naše dane!

Sretan Uskrs ranjenima, utamničenima, zarobljenima! Sretan Uskrs prognanima, bolesnima, žalosnima zbog gubitka svojih dragih! Sretan Uskrs djeci, mladima i odraslima; roditeljima, starcima i staricama! ...

Sretan Uskrs svima s kojima nas povezuje vjera u Isusa Krista - Bogočovjeka; svima s kojima nas povezuje vjera u Boga živoga; svim ljudima dobre volje! /.../

Da uskrsno svjetlo zasja u duši svih ljudi, i onih koji su uzrok naše žalosti, molimo Uskrsnuloga Gospodina u zajedništvu s Presvetom Bogorodicom, Kraljicom Mira!

Uskrs je događaj! Uskrs je istina! Neka svima bude Uskrs radostan!

*Franjo kardinal Kuharić
nadbiskup zagrebački*

S PAPOM IVANOM PAVLOM DRUGIM

Tijek života Crkve u pojedinim predjelima svijeta dikti-
raju i Papinu djelatnost pojedinog razdoblja. Nakon priz-
nanja Republike Hrvatske, došlo je normalno do uspostave
diplomatskih odnosa sa Hrvatskom i do slanja službnih
predstavnik u Zagreb i Vatikan. No već dulje vrijeme sa
Papina radna stola ne silaze akti ekumenskih odnosa sa
Pravoslavnim crkvama. Ako k tome dodamo Papina apos-
tolska putovanja time bi uz onu redovitu djelatnost bila
zaokružena aktivnost ovog razdoblja.

NUNCIJATURA U ZAGREBU

Svega tri tjedna nakon priznanja Republike Hrvatske
od strane Svete Stolice došlo je do uspostave redovitih
diplomatskih odnosa između Vatikana i Republike Hrvats-
ke, 8.veljače 1992.godine, a već 29.veljače iste godine
imenovan je prvi nuncij u Zagrebu Mons. Giulio Einaudi.
Tako je konačno riješen i taj problem koji je često puta
bio uzrokom nemalih muka za cijelu Crkvu u Hrvata, ne
samo radi otežale komunikacije sa udaljenim Beogradom,
nego i radi tolikih utjecaja koji
nisu išli u prilog Crkvi u Hrvata.
No, ne bismo bili pravedni, ka-
da ne bismo priznali da su u toj
nuncijaturi sjedili i djelovali ve-
liki i oprobani prijatelji našeg
naroda i Crkve. No svakako je
normalnije da jedan nuncij koji
ima prvenstveno služiti interesi-
ma Crkve u jednom narodu bu-
de u kulturnom administrativ-
nom centru dotičnoga naroda i
tako kroz imenovanje biskupa,
relacije o rastu ili problemima
vjerskoga života dotičnoga na-
roda, može biti na pomoć
sv.Ocu, kao sveopćem pastiru
Crkve, kako bi i njegovi zahvati
bili svrsishodni i primjereni da-
nom vremenu i danoj situaciji.
Jer ako se dogodi da politički
interesi prevagnu nad crkve-
nim, onda se redovito povlače štetni potezi a posljedice
su dalekosežne i tragične za Crkvu i narod. Nadati se je
da su ta vremena jednom za svagda za nama, a trag ne-
milih uspomena čim prije bio zaboravljen u našoj svijesti
i izbrisan novim i dobrim iskustvima.

11.ožujka i Republika Hrvatska je imenovala svog am-
basadora u Vatikanu u osobi prof. Ive Livljanića, dosa-
dašnjeg gradonačelnika grada Zadra. U nedavnoj izjavi za
katolički tjednik Glas koncila, on svoje poslanje u vaticans-
koj diplomaciji vidi u tome, da u Vatikanu, ali i u svijetu,
širi istinu o hrvatskom narodu i njegovoj državi. To neće
biti laka zadaća. Desetljećima se u diplomaciji bivše
države nije ni lijepo ni istinito govorilo o našem narodu i
zato ispraviti jedan tako rašireni glas teška je zadaća za
svakog diplomatu, no bjelodane činjenice i držanje našeg
naroda, osobito u ovom ratu, bit će najbolje svjedočanstvo
kojim će novi ambasador moći uvjeravati svjetsku i crkve-
nu javnost. Bog mu bio u pomoći u tom poslu!

PAPINE EKUMENSKE BRIGE

Od kako je završila tzv. "baršunasta", "nježna revolu-
cija" ili "revolucija svijeća" i od kako je lahor demokracije
počeo topiti desetljetni led vjerske tiranije u bivšem Sov-
jetskom Savezu i drugim zemljama tzv. realnog socijaliz-
ma, počele su se pojavljivati pred očima svijeta katolici
istočnog obreda, koje često nazivamo i grko-katolicima,
radi njihova grčkoga tj. carigradskog obreda, koje su
boljševičke vlasti likvidirale potezom pera i stjerali u kata-
kombe. Formalno pravno one su bile "vraćene" pod juris-
dikciju mjesnih tj. nacionalnih Pravoslavnih crkava, a one
su u stvari živjele u podzemlju, birali su sebi biskupe, od-
gajali svećenike, redovnike i redovnice, sastajali se po
kućama i šumskim vilama. Kada je prostor slobode postao
toliki, oni su počeli javno tražiti na ulicama i trgovima, kao
i pred parlamentima svojih vlada, svoja ljudska i kršćanska
prava, protesti pravoslavne braće bivali su sve glasniji i to
atresirani na račun Vatikana čiji su "prozelitizam" i "uni-
jačenje" vidjeli u zahtjevima tih, u osnovnim ljudskim pra-
vima zaknutih, vjernika. Ti su protesti bivali sve glasniji i
sve službeniji ne samo na diplomatskoj nego i na međuna-
rodnoj razini. Pravoslavni su počeli bojkotirati ekumenske
susrete, čak je doveden u pitanje, teškom mukom uspos-
tavljeni dijalog između Katoličke

crkve i Pravoslavnih crkava. Stva-
ri su se još više pogoršale kada
je sv.Otac imenovao za katoličke
vjernike rimskog obreda koje je
Staljin i drugi diktatori komunisti-
čke strahovlade raselio po cijeloj
Rusiji i Sibiru, da tako sretno riješe
nacionalno pitanje, biskupe, što je
bio novi dokaz "vaticanskog im-
perijalizma". Svi pokušaji da se na
miran način protumače ti sasvim
jasni i normalni potezi Katoličke
crkve ostali su bez uspjeha. U
našim prostorima stvari su se za-
komplicirale stalnim optužbama
na račun Vatikana, što je posebno
kulminiralo u priznanju Republike
Hrvatske, i povremenim kurtuaz-
nim posjetima makedonskih pra-
voslavnih biskupa Rimu u povodu

godišnjeg blagdana smrti sv.Ćirila Solunskoga, što je
praksa već više od 20 godina. Sv.Otac i Papinsko vijeće
za promicanje jedinstva trudili su se putem pregovora i
dijaloga riješiti ovaj problem, međutim sa druge strane se
ponavljaju stalno te iste optužbe, pa je tako bilo i na posl-
jednem susretu trinaest kanonskih priznatih Pravoslavnih
crkava, koji se je održao od 12. do 15.ožujka o.g. u carigr-
radskoj četvrti zvanoj Fanar. Isti su tonovi osuda bili pri-
sutni, no ipak je većina nacionalnih crkava bila za to da
se dijalog s Rimskom crkvom nastavi. Uistinu to je jedino
moguće rješenje, jer smo osuđeni na suživot, jer je čista
iluzija pomračenog uma da će se moći stvoriti etnički i
vjerski čista područja, koja bi poput nekakvih geta mogli
postojati jedni pokraj drugih, bez kontakta jednih sa dru-
gima. To je poruka i nama da se dijalog nastavi, jer je to
zahtjev života i razuma unatoč svim protivštinama i po-
teškoćama.

PAPINA APOSTOLSKA PUTOVANJA

Svjetska i crkvena javnost postepeno su prihvatile Papina apostolska putovanja, kao normalni vid komunikacije između Crkve i svijeta u pojedinim geografskim prostorima, a u Crkvi je to postalo izvrsno sredstvo evangelizacije i dijaloga kako sa postojećim kršćanskim zajednicama, tako i sa velikim religijama kao što su Islam, Budizam i druge. Tako je Papa po osmi put posjetio crni afrički kontinent noseći im jedinstvenu poruku Isusa Krista. Ovo njegovo putovanje bilo je u znaku dijaloga sa Islamom, jer su zemlje koje je ovoga puta posjetio bile sa pretežnim muslimanskim pučanstvom. I ovoga puta sv. Otac je iskoristio priliku da ispravi jednu povjesnu nepravdu, da naime osudi trgovinu robljem koja je cvala upravo u tom zapadnom dijelu Afrike, odakle si ih odvozili na američki kontinent i tamo prodavali.

Ovaj Papa je uveo u kalendar i rokovnik rimskih biskupa toliko novih datuma i blagdana koje je vezao uz određene obrede ili pastoralne posjete. Tako je npr. uveo praksu da na Bogojavljenje posvećuje biskupe, na blagdan krštenja Isusova krsti djecu, na Svijećnicu prima redovnike, koji obnavljaju svoje redovničke zavjete... tako je blagdan sv. Josipa postao blagdan kojega sv. Otac proslavlja među radnicima, stavljajući tako tog svetog muža za uzor svim radnicima, jer je on zarađujući svagdanji kruh za dijete Isusa i njegovu Majku, uspješno spojio akciju sa kontemplacijom, rad s molitvom i službom bližnjemu. No osim toga sv. Otac svake godine odlazi u drugi kraj Italije i među radnike različitih profila donoseći im evanđeoske sugestije za rješenje njihovih konkretnih problema. Tako je ove godine u napuljskom zaljevu u kojem cvate mafija, pohodio radništvo jednog brodogradilišta, gdje je pozvao sve dobronamjerne ljude da se organiziraju u borbi protiv tog velikog zla koje vlada u njihovom kraju. Tako eto vrhovni pastir Crkve, sve više postaje sličan jedinom Pastiru duša, Isusu, koji kao dobri pastir polaže život za svoje ovce i prati ih na svim njihovim putovima, da ih hrani, da ih poji, da im pokazuje cestu spasa i vodih ih punini života. Tako neka nas njegov primjer hrabri u radu za bližnje, ali i potiče na stalnu molitvu da ispuni sve one nacрте koje Bog ima s njime.

LIK

ŽIVOTNI PUT o. GERARDA STANTIĆA

7.) MEĐU UTEMELJITELJIMA SOMBORSKOG KARMELA

16. kolovoza 1904. god. mladi svećenik o. Gerard Tomo Stantić napušta budimpeštanski i odlazi u somborski karmelski samostan, koji je tamo kanonski i pravno tek osnovan. Vraća se nenadano u svoju Bačku, u kojoj je nikao. Nije imao ni 28 godina, jer će ih navršiti 16. rujna 1904. god.

Po svoj prilici, u namjerama uprave nove polu-provincije mađarskih karmelićana, koji osnivaju ovaj Karmel u Somboru, novi samostan je imao služiti kao kuća formacije i studija za nove karmelske generacije redovnika.

Da se uprava nove karmelske polu-provincije opredjelila za osnivanje samostana u Somboru mnogo je utjecala činje-

nica da je tamo već postojala crkva. Bila je to romanička crkva sa tri lade i građena je u svrhu da bude nova župska crkva u Somboru. Međutim, odustalo se od te zamisli i somborska gradska uprava je crkvu dala karmelićanima uz uvjete da osiguraju pastoralni rad u crkvi na tri jezika: mađarski, hrvatski (bunjevački) i njemački.

Kako su među svojim članovima imali i jednog Hrvata, a to je bio mladi o. Gerard Tomo Stantić, provincija nije imala problema prihvatiti takve uvjete.

Kamen temeljac za novi samostan uz crkvu, postavljen je 4. srpnja 1904. god. Od 16. kolovoza u Somboru su se nalazila četvorica redovnika kao utemeljitelji samostana. To su bili o. Stjepan od sv. Terezije (Šoš), o. Gerard od sv. Stjepana kralja (Stantić), brat Matija od sv. Alberta i brat Petar od Gospe Karmelske(1).

Do izgradnje samostana mala zajednica nastanila se u obližnjoj kući, koja se nalazila u ulici iza prezbiterija crkve.

Sombor je tada županinski grad i broji oko 23.000 stanovnika. Bilo je to višenacionalno stanovništvo. U samom gradu u većini su bili srpske nacionalnosti i pravoslavne vjere. Na drugom mjestu po broju stanovnika bili su Bunjevci Hrvati, koji su najviše stanovali na salašima, razasutim oko grada. Zatim su po broju slijedili Mađari i Nijemci.

O. Gerard Stantić je posebno zadužen za Hrvate. On je toga bio svjestan i tu svijest očituje u svojoj prvoj nastupnoj propovijedi, naglašavajući da je "Bog (njega) nedostojnoga za vođu stavio"(2).

U toj nastupnoj propovijedi on daje u kratkim obrisima i svoj pastoralni program i doslovno veli: "Nemam druge slasti i radosti nego s mojim primjerom i ričima oganj Božje ljubavi i u vašim srcu raspaliti da s takvom ljubavi raspaljeni moje riči razumite i da osiđate što ja osiđam. Po milosti Božjoj mogu reći da mi ništa ne treba, nego mi trebaju vaše duše. Za spas vaših duša sam pripravan svaku tugu i nevolju podnijeti. Ne mogu vam ljepše ime dati nego "mile duše". Ah, mile duše, mili junaci, počnimo boj protiv našega neprijatelja, protiv tila i svita i sotone paklenoga."(3)

Kada povežemo ove izjave i ovaj program s onim što je programirao za svoj svećenički rad u duhovnim vježbama prije svećeničkog ređenja, vidimo dosljednost u nakanama. Tim će nakanama i nastojanjima oko njihova sprovođenja u djelo ostati vjieran sve do kraja života. No, o tome će biti kasnije više govora.

U doba o. Gerarda u Somboru i u njegovoj okolici živjela je vrlo velika vjernička, katolička zajednica. Dijametralno se razlikuje od današnjeg stanja u Somboru i okolici. Tada je grad Sombor, a posebno njegova bliža i daljnja okolica bila nastanjena katoličkim življem: Hrvatima, Mađarima i Nijemcima. Sombor je bio mjesto kamo su dolazili da prodaju svoje proizvode, plaćaju porez i zadovolje drugim svojim društvenim obavezama. Ti vjernici su dolazili u Sombor i vraćali u crkvu karmelićana posebno radi sakramenta pomirenja, tj. radi svete ispovijedi(4).

O. Gerard je govorio sva tri jezika: hrvatski, mađarski i njemački. Zato su vjernici dolazili u sve većem broju tako da je apostolat ispovijedanja postao velik i odgovoran posao svećenika karmelićana u Somboru, a posebno o. Gerarda.

Poslije kratkog boravka karmelićana u Somboru župnik ih je ovlastio da mogu pohađati bolesnike i krijepiti ih svetim sakramentima(5).

Ante Stantić, karmelićanin

(nastavit će se)

1. CCZ, kolovoz 1904. god.

2. PPH, 21. kolovoza 1904. god.

3. ondje

4. Opširnije izvešće u studiji prof. dr. Ante Sekulića: Ulomci iz somborske povijesti do kraja XVIII stoljeća, Kačić br. 13., Split.

5. CCZ, 1905. god.

ONO ŠTO JE BILO, VIŠE NIKAD NEĆE BITI, AL' ONO ŠTO ĆE BITI, NIKAD NI NIJE BILO

ALBE POTPAČALO, iz okolice Tavankuta

Dragi moj Albe,

Jevo da ti napišem jedno pismo i zahvalim što mi ti tako često pišeš. U ovim vremenima je svako pismo drago i priželjkivano, a ti mi uvijek pišeš puno toga. Kao da mi želiš sve kasti, a ne možeš i ne ide to tako lako. Znam. Ni meni ne polazi za rukom da napišem sve što želim reći, ali mi i tako znamo što sve želimo jedan drugom poručiti.

Iznad svega, zbliženi smo kao nikad dosad, premda i nismo zajedno. Patnja nas veže u što čvršće prijateljstvo i osjećamo što znači biti jedan drugome pravi i iskreni prijatelj. Čovjeku to tako fali u životu. A dobrih prijatelja je malo. Premalo. Samo, i jedan prijatelj više vrijedi - ako je pravi, istinski prijatelj. Nas vežu još i druge stvari. Jedna je vrlo važna u svemu tome. To je naša ljubav prema svome. Prema Tavankutu i svemu što čini ljepotu i raskoš življenja u njem. Osobito je to dragocjeno kada nisi sam. Kad tu ljubav osjećaš i prema drugima koji to

shvataju i koji jednostavno vole. Velik je život, premda se nama čini mali, ako se proživi u istini. A to znači da ga se prihvati kao izazov i kao dar. Uistinu, to je jedna, takoreć, vrlina koja čovjeka čini u životu sretnim i zadovoljnim. Nesretni i nezadovoljni su oni ljudi koji žele postići više od drugih. Koji žele na licemjerman način nadmašiti bližnjega ne vodeći računa da je to samo privid - varka koja kratko usrećuje. Treba stvarati uvjete u kojima ćemo biti sretni trajno i zauvijek. To se očekuje od svih koji su rođeni pod suncem da žive u zajednici sa svima, a ne sami sa sobom. Kad se shvati priroda u kojoj je naša stvarnost zbiljska i u kojoj je vječito pitanje ZAŠTO? bez odgovora, sigurno se možemo nadati da smo na

putu odgovora ako život prihvatimo onakav kakav jeste i kakav nam je dat. Ali mnogi misle da je život nešto što dobro poznaju i tako su lagodno smješteni u njem, kao da će ih odvest onamo kamo bi htjeli. Mi ne znamo. Živimo zato da bismo saznali što nam je činiti. Ili smo samo jedna prolazeća iskra što pada i gasi se zauvijek...

Ali, doista, čini li se nama previše ovakvih tema koje nas opsjedaju u posljednje vrijeme? Jedna velika, možda i najveća opomena koja nas opominje na pravilan život jeste savjest. Što čovjek čini da bi mu savjest ostala čista? Dok se zločin nad civiliziranim uzdiže više nego smo mogli očekivati, mi i dalje ovakva pitanja odlažemo. A neki takva pitanja odbacuju. Ali postoji nešto što se može i treba učiniti. Na to nas obavezuje savjest. Potrebno je jednostavno - preduzeti. Da. Ništa više. Kad bi svaki čovjek nešto preduzeo i kad bi svjesno učinio, zločina ne bi bilo. Jer bi svaki od nas shvatio što znači kad se shvati smisao onog: ZAŠTO? Da bi se to dogodilo, mora se prvo uspostaviti odnos sa samim sobom.

Međutim, za to je potrebna žrtva, a žrtva je uvijek bila problem. Žrtva za nešto više u životu je na neki način zadovoljstvo. Treba se žrtvovati da bi život imao smisla. Na sve ovo nas potiče duh kojeg oživljava vjera i nada. Izgubimo li vjeru, onda naš duh nije više duh, nego samo providnost. A velika je razlika između duha i providnosti.

ONO ŠTO JE BILO, VIŠE NIKAD BITI NEĆE - kažeš,

al' znaj:

ONO ŠTO ĆE BITI, NIKAD NIJE BILO.

Velika je borba da čovjek postigne cilj svoga života. I posve je sigurno da iz takve borbe izlazi drugačiji. Ja vjerujem da će naša stoljetna težnja za slobodom i mirom u našoj Bačkoj biti konačno ono što nikad nije mogla biti. I kad kažem da ono što će biti nikad nije ni bilo, onda mislim na sve one težnje koje smo oduvijek imali i nosili u svome srcu. Vjerujući i nadajući se tome, pomišljam koliko toga je

u ovom ratu pobijedilo.

Usljed najgrubljih zločinačkih i osvajačkih zlodjela, naš duh je taj koji nam otkriva put u pravi život, jer smo povjerovali koliko je značajno biti duhovno svjestan. To je samo početak. Na nama je da taj duh i održimo. Zato treba biti zahvalan i ponosan na sve ono što smo naslijedili i što imamo u budućnost prenijeti. Jedna stara bunjevačka poslovice kaže: nije onog dika ko tuče, već onog ko izdrži. Na žalost, naša sudbina je takva, ali se današnji svijet očito mijenja ili se mijenjamo mi. Bitno je u svemu tome da uspostavljamo jedan novi odnos prema sebi i svijetu u kojem živimo. Zato naš narod doživljava uspjeh, jer mijenja trule i zle odnose u zdrave i humane,

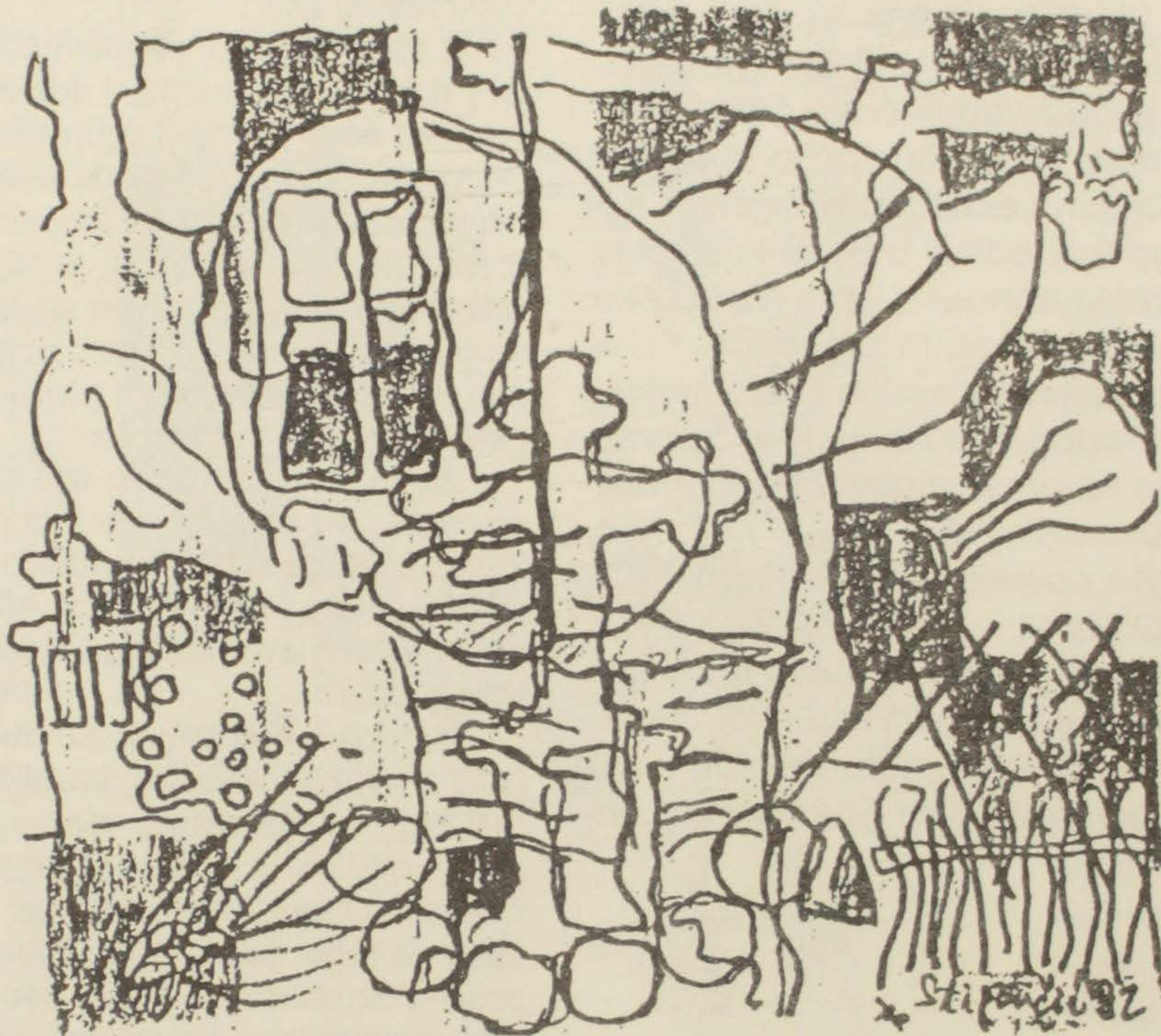
u kojima će se moći živjeti, a ne mrziti.

Mi smo zaljubljeni u svoj zavičaj, jer nas je on o tome upravo učio i naučio. Pitam se kakav je odnos onih koji mogu danas biti pasivni i indiferentni prema zbilji o kojoj je riječ? Pitam se, jer nas takvi okružuju i ne traže odgovor, jer im se čini da ga znaju. To je obmana jer je odgovor tamo gdje čovjek počinje vjerovati da ga zaista ima. Prema tome, vjerujem da će i naše budućnosti još biti u svjetlu koje nam donosi istina za koju se mi zalažemo.

Bog sve vidi!

Aleluja!

Tvoj prijatelj
Branimir Stipančić

PROLJEĆE U RAVNICI

Tamo gore u visini
Razdragana mala ševa
Plavog neba u bistrini
Svoju pjesmu mило pjeva.

A u žitu još zelenom,
Koje počе da se klasa,
Javlja se i - svom jačinom
Prepelica zvonkog klasa.

Tamo negdje u daljini
Divno kuka kukavica,
Iznad njive u blizini
Hranu lovi lastavica.

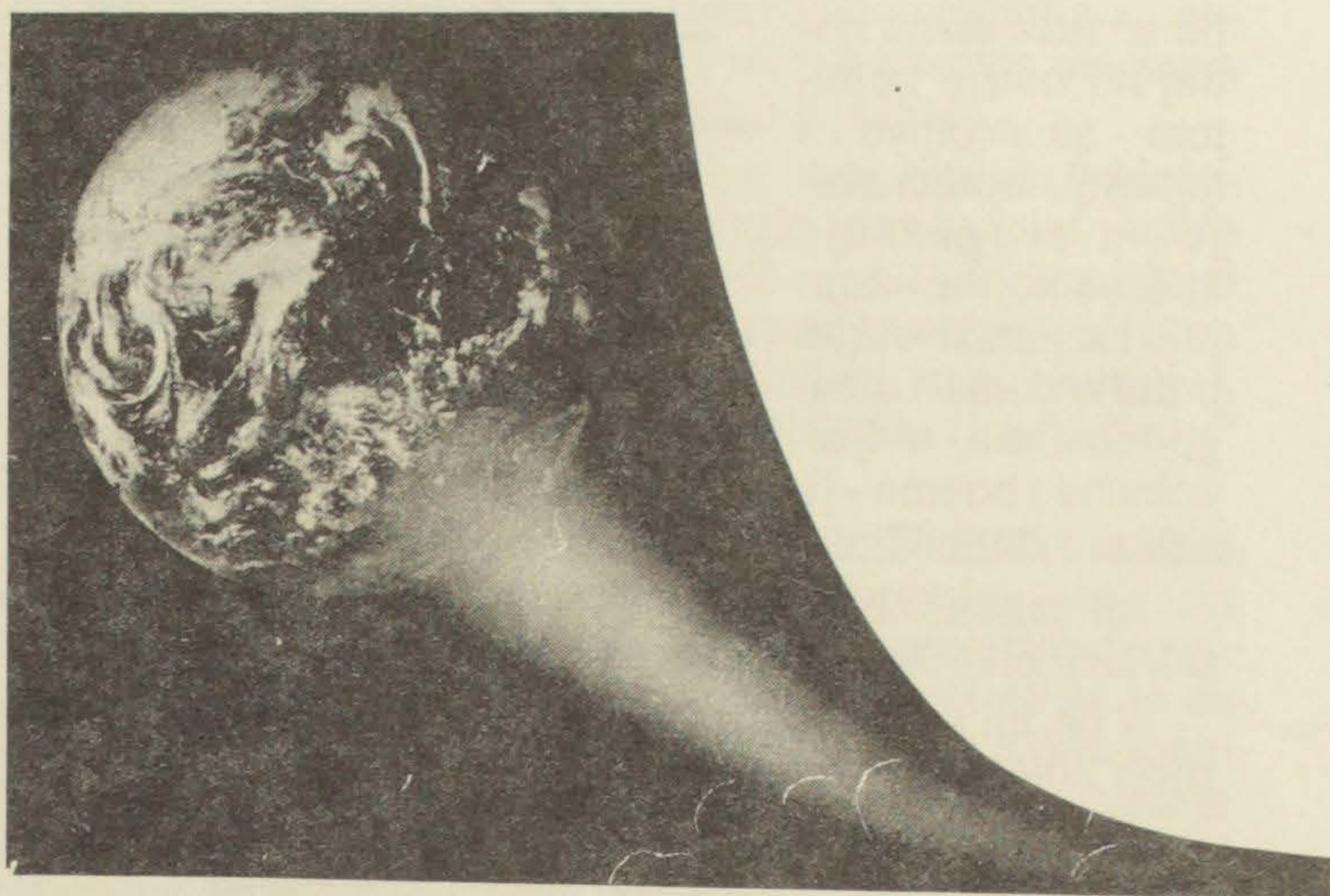
Seljak šeta, sve to gleda,
Pa razmišlja: Možda bude
Kao lani tuče-leda,
Te godine tako lude!

Ali ptice u vedrini
Ko da vele: Neće, neće
Tuge biti u nizini.
Nabolje se vrijeme kreće.

Gleda seljak u dolinu
Pokošene prve trave.
To ga nosi u davninu
Kad je bilo sreće prave.

Čini mu se da je tada
Ono sunce ljepše sjalo,
Kad je trude taškog rada -
Plodna polja obasjalo.

Mato Brčić Kostić

NOVO NEBO I NOVA ZEMLJA, ILI: TI BUDI NOV

U ovom teškom vremenu dok razmišljam o strahotama Vukovara, o ruševinama Osijeka, Vinkovaca, Zadra i Dubrovnika; dok zamišljam rijeke prognanika i suze ožalošćenih zbog pogibije njihovih najdražih; dok se zgražam nad zvjerstivima rata u Hrvatskoj; dok gledam stotine porušenih crkava i dok razmišljam o strahu onih koji su se danima i noćima skrivali u skloništim da ih mine ne raznesu ili o strahovima onih koji se skrivaše da ih silom ne odnesu u rat protiv vlastitog naroda, te dok slušam o katastrofama zemljotresa, poplava ili orkanskih oluja - pomišljam - Blizu je dan, dan velik i strašan i divan u isto vrijeme. Dan kada će Isus ponovo doći, suditi žive i mrtve. Dan kada će započeti Božje kraljevstvo kojem neće biti kraja. Ta zar Isus nije rekao da se sve to ima prije dogoditi: "Čut ćete za ratove - narod će ustati protiv naroda - i bit će gladi i potresa - tad će vas predavati na muke i ubijati vas. Izdavat će jedni druge i mrziti se među sobom... razmahat će se bezakonje i ohladnjet ljubav mnogih..."

Pomislih, pa sve se to već zbiva. Zato žarče i iskrenije zavapih Gospodinu: "Dodji Kraljevstvo Tvoje"! Neka dodje Gospodine brzo - da što prije vidimo kako se ostvaruje vidjenje sv. Ivana, zapisano u Knjizi Otkrivenja:

"I vidjeh novo nebo i novu zemlju jer prvo nebo i prva zemlja uminu... I začujem jak glas s prijestolja: Evo šatora Božjeg s ljudima! On će prebivati s njima. Oni će biti narod njegov, a on će biti Bog s njima. I otrt će im svaku suzu s očiju te smrti više biti neće, ni tuge, ni jauka, ni boli više neće biti - jer prijašnje uminu. Tada onaj što sjedi na prijestolju reče: 'Evo sve činim novo'..."

I dok tako čeznuh da sve bude novo - da svi budemo jedno i da samo ljubav vlada - Gospodin me podsjeti: Po Tebi želim ostvariti novo nebo i novu zemlju.

- Ali, kako Gospodine uzvratih?

- Ti budi nov - reče mi!

- Kako to postići i što to znači - upitah dalje.

- A on mi reče: "Hoće li tko za mnom - neka se odreče samoga sebe, neka uzme svoj križ svaki dan i neka ide za mnom".

Tada shvatih: u nebo se stiže samo hodajući ovom zemljom - ali strpljivo i s ljubavlju noseći svoje svagdašnje križeve koji se očituju u raznim životnim poteškoćama i neugodnostima, u tjeskobama i bolima - fizičkim i duhovnim...

- Ali rekoh, Gospodine - ti križevi su za mene često neizdrživi, preteški, ne mogu ih nositi.

- A on mi stavi u ruke riječi sv. Franje Saleškog - predivne riječi koje me ohrabriše:

"Da su svi anđeli, svi geniji svijeta proučavali što bi ti bilo na korist baš u ovoj ili onoj situaciji ova ili ona patnja, ovo iskušenje ili onaj bolni gubitak, oni ne bi bili u stanju pronaći nešto što bi ti bolje odgovaralo od onoga što te je zadesilo.

Božja je vječna providnost još u početku naumila da ti daruje ovaj križ kao skupocjeni poklon svoga srca.

Ali prije nego će ti ga poslati, Bog ga je promotrio svojim svemogućim očima, razmislio o njemu svojim božanskim umom, ispitao ga svojom mudrom pravednošću, i zagrijao svojim ljubaznim smilovanjem. Odmjeravao ga je obim svojim rukama da ne bi slučajno bio milimetar prevelik, ili miligram pretežak.

A zatim ga je blagoslovio svojim svetim imenom, pomazao ga svojom milošću i prodahnuo svojom utjehom pa još jednom pogledao tebe i tvoju hrabrost. Tako ti on stiže iz samog neba kao Božji poziv i kao dar njegove milosrdne ljubavi da bi ti doista postao ono što jesi i našao u Bogu svoje ispunjenje."

Tada tek shvatih zašto je križ tako važan i zašto me upravo on čini novim.

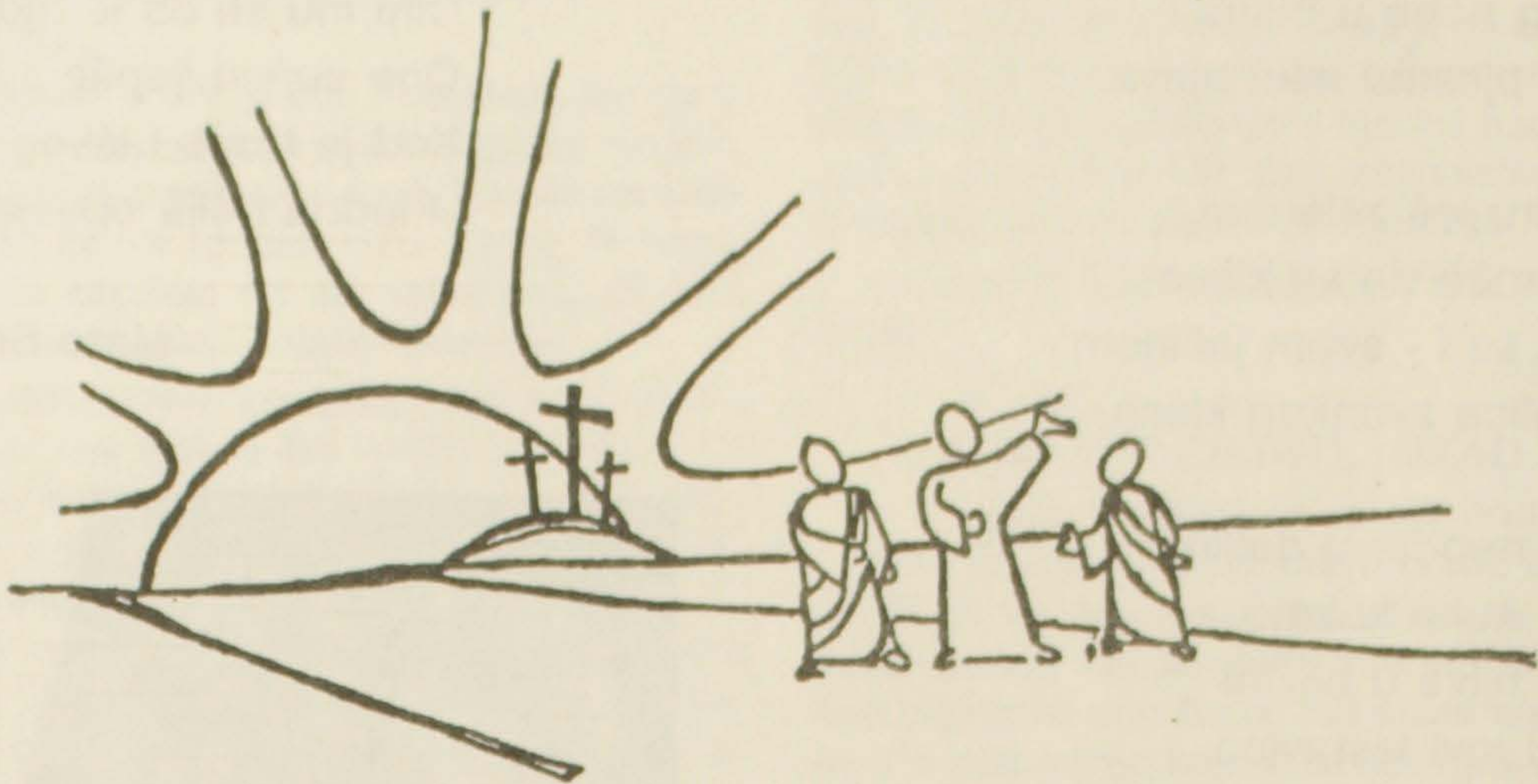
Zahvalih Gospodinu za križ koji mi daje - da me preobrazi i učini me sposobnim od ove zemlje činiti novu zemlju, i na ovoj zemlji stvarati nebo, jer nebo je ljubav. Križ je naime

najsnažniji izvor ljubavi. Konačno, i Isus je svojom smrću na križu otkupio svijet. To znači da i ja, da i mi svojim križevima možemo promijeniti sebe i sve ljude...

I pokušah malo živjeti tako. I bi mi toliko lijepo i milo da shvatih da ja živim na novoj zemlji, a uživam radost, mir, sreću i milinu novog neba. I poželjeh to ispričati svima - da zajedno pospješimo Kristov dolazak u slavi.

I Gospodin mi dade za pravo i uputi me na svoje riječi: "I propovijedat će se ovo evanđelje Kraljevstva po svem svijetu za svjedočanstvo svim narodima. Tada će doći svršetak"

Razumjeh da moram požuriti jer, još je puno onih koji ne čuše za Kristovo

Evandjelje.

Čeka nas dakle, teška i velika zadaća nove evangelizacije. Evangelizator - misionar mora biti svaki kršćanin. A navjesiteljem evanđelja može se biti samo s križem u ruci, odnosno noseći s ljubavlju svoj križ za druge. To je, istina, put koji će možda i nas kao i Isusa odvesti na Kalvariju i do tragedije Velikog petka, ali je to sigurno put koji vodi do uskrsnuća - a to je novi život. Život je to bez boli i jauka, bez smrti. Život u radosti Božje prisutnosti i zajedništva svih svetih. Podimo tim putem.

A. A.

JUTRO NJEGOVA USKRSNUĆA

Jutros su potoci radosti žuborili svijetlim poljanama tišine, visovi se talili zlatom zanesenja, orošene procvale bagremove grane, odrazivale se u vedrim pogledima smirenih ljudi...

Eterskim zrakom su klizili zanosni glasovi srebrnih turbalja, glasna zvonjava svećanih himana s bjelokrilim anđelima javljali su svemirom pobjedu Božanstva.

Masline su drhtale od ganuća: pod njihovim mirisnim granama vodio je Njegov triumfalni put, jaglaci su gledali Njegove sjajne oči, u koje su utonula nebesa ljepote.

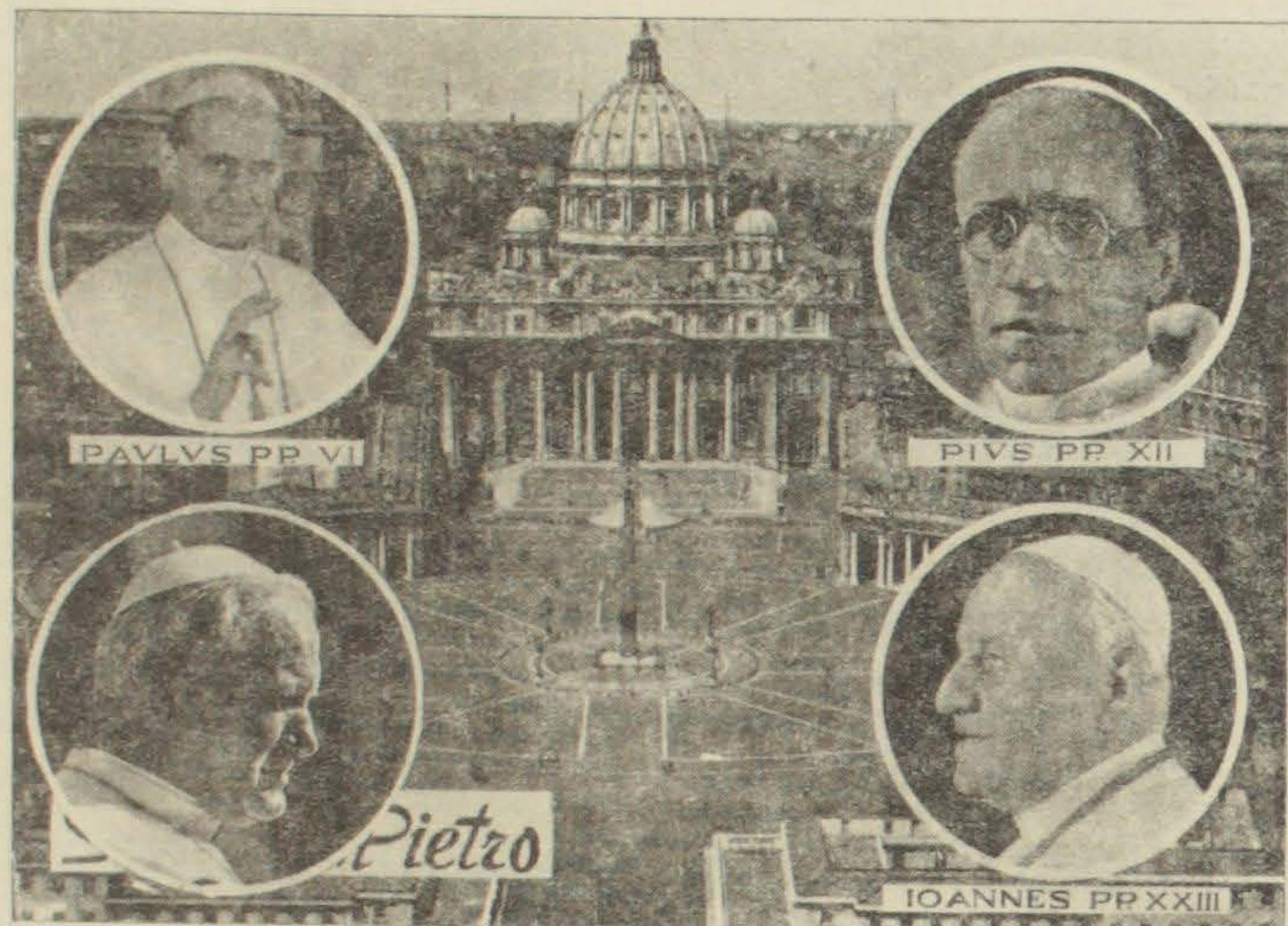
Jutros su potoci radosti žuborili poljanama očišćenih srdaca, u koja je On - Pobjednik očekivani - unio blagdanski mir i baklju ljubavi beskrajne.

Aleksa Kokić

ENCIKLIKA "STOTA GODINA" (1)

Prije izvjesnog vremena naš je list uveo rubriku "Crkveni dokumenti", no nažalost do sada nije objavljeno baš puno prikaza crkvenih dokumenata. Općenito je poznato, da nam studij papinskih dokumenata nije jaka strana. Tu je kritiku našeg crkvenog života davno izrekao sluga Božji dr Ivan Merz u svojim govorima i napisima. Istina je, da su ti dokumenti osobito ranije bili pisani teškim klasičnim stilom i da su radi toga bili teško pristupni širim slojevima vjernika, pa i intelektualaca, ali to nije dovoljna isprika, da te dokumente redovito nisu studirali ni svećenici, ni drugi katolički intelektualci. Stvorilo se krivo uvjerenje i stav da kada izide jedan novi Papinski dokument, da je dovoljno o tome pročitati dobru novinsku vijest, eventualno teološki prikaz u kakvom stručnom teološkom časopisu, ali da bi se o tom pisalo ili

tumačilo vjerničkom puku, to se odbijalo da to naš "dobri vjernički puk" ne bi razumio. A onda je nadošlo tamno razdoblje komunističkog jedoumlja, koje je dobro znalo vrijednost papinskih dokumenata, pa je branilo prijevode tih dokumenata, čak do te mjere, da su se morali ispuštati pojedini dijelovi predgovora nekih liturgijskih knjiga u kojima su se iznosili principijelni stavovi. U tom razdoblju su posebno bili zabranjivani i u društvenom tisku napadani, papinski dokumenti o društvenoj i radničkoj tematici. Ti dokumenti su se proglašavali flagrantnim miješanjem Crkve u "politiku", jer je društveno područje, a osobito radničko pitanje bilo u isključivoj nadležnosti "države". Bio je to ustvari strah da ljudi ne bi došli do drugačijih saznanja, osim onih koje je naučavala i nametala jedina politička partija na vlasti. Danas nakon pada komunizma, jasno se vidi, koliko je nauka Crkve pratila sva pitanja i sve probleme suvremenog društva osobito radništva. Zato je sv. Otac Ivan Pavao II koji kao malo koji papa poznaje društvenu i radničku problematiku, ne samo njezin teoretski i znanstveni dio, nego onaj konkretni, praktični i ljudski, pa je zato za svoga pontifikata izdao tri socijalne enciklike "Laborem egzercens" 1981., "Sollicitudo rei socialis" 1987. i "Centesimus annus" 1991. i prošlu godinu proglasio godinom "katoličke socijalne nauke". Na žalost malo smo članaka na tu temu pročitali u našoj hrvatskoj katoličkoj publicistici namjenjenoj širokim slojevima naroda. Ni naš list osim nekoliko osvrtu nije toj Papinoj želji posvetio više prostora. Prošle se godine napunilo ravno sto godina kako je papa Lav XIII izdao svoju poznatu encikliku sa početnim riječima "Rerum novarum" - "O novom redu stvari". Papinske se enciklike naslovljuju uvijek po prvim riječima s kojima počinje spomenuta enciklika. Ta enciklika zapravo otvara novo poglavlje u životu Katoličke crkve i od tada Crkva preko redovitog učiteljstva tj. preko Papa prati društvenu i radničku problematiku suvremenog svijeta. Crkva budno promatra zbivanja u suvremenom svijetu i trudi se ta zbivanja okvalificirati i osvijetliti naukom Evanđelja. Kada danas pogledamo unatrag, istom sada vidimo koliko su pojedine pape, tijekom ovih proteklih sto

godina, točno pogadale srž suvremene problematike i davali ispravne sugestije za njihova rješenja.

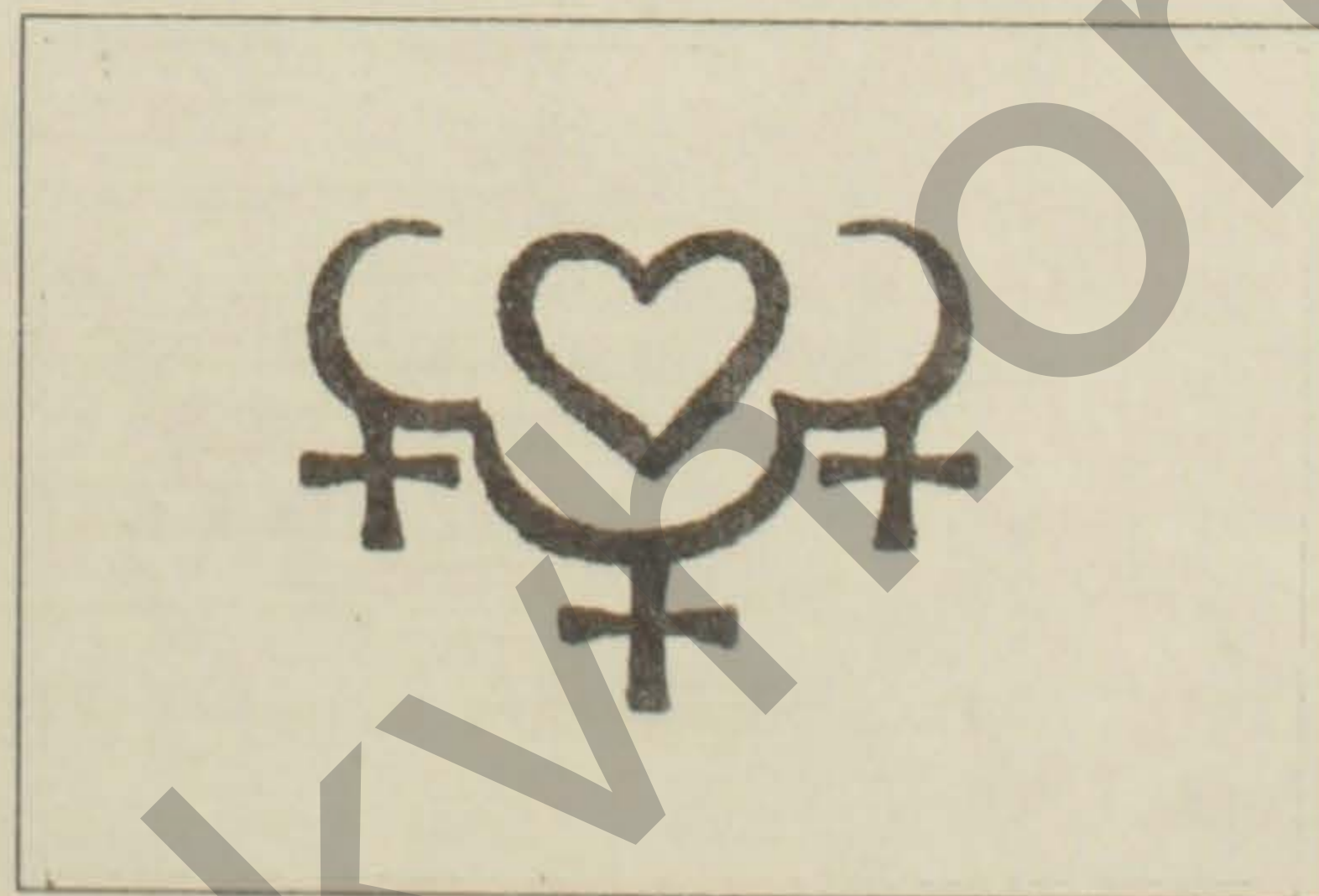
Imajući pred očima te činjenice, sv. Otac Ivan Pavao II u uvodu u novu encikliku, ističe, da ova njegova enciklika nema samo prigodni karakter tj. da obilježi stotu obljetnicu tog važnog socijalnog dokumenta Crkve, koji je istovremeno i početak socijalne nauke Katoličke crkve i njezine majčinske skrbi za goruća pitanja radništva. Taj je dokument papa Pio XI nazvao "besmrtnim", ali ga Papa ne želi samo ovjekovječiti, nego želi pokazati svu njegovu životnu snagu, koja tijekom stoljeća nije postajala slabija nego sve jača i životnija. O tome svjedoči niz inicijativa koje su prethodile, pratile i slijedile to slavlje, pa zatim spominje "inicijative pojedinih biskupskih konferencija, međunarodnih organizacija, sveučilišta i akademskih ustanova, profesionalnih društava i drugih ustanova i osoba u mnogim dijelovima svijeta." (S.G.br.1)

Zatim Papa ističe, kako su pape ovoga stoljeća nasljeđivale primjer pape Leona XIII i gotovo svakih deset godina izdavale nove enciklike proširujući i posuvremenjujući društveni nauk Crkve, koji je započeo spomenuti papa. Nakon svih tih enciklika možemo govoriti o "socijalnom naučavanju", o "socijalnoj nauci" i o "socijalnom magisteriju tj. učiteljstvu" Crkve.

Ali kako je sadašnji papa Ivan Pavao II u svim svojim razmišljanjima i postupcima uvijek s obje noge na zemlji, on nas poziva da "ponovno čitamo" Leonovu encikliku, kako bismo otkrili silnu mudrost Leonovih načela, ali ne samo da bismo im se divili, nego da bismo nastojali ta načela primjeniti na "nove stvari" našeg vremena, a tih je napretek. Papa je sav okrenut budućnosti. On gleda na početak trećeg tisućljeća kršćanstva sa svim njegovim nepoznicama ali i nadama svjestan da jedini Krist može svjetlom svoga nauka riješiti tolike socijalne probleme suvremenog svijeta. Svjestan je da će se tako potvrditi trajna vrijednost crkvenog socijalnog nauka, u slici evanđeoskog domaćina, "koji svoje riznice iznosi novo i staro" (Mt 13,52). A zatim papa dodaje: "Blago je velika struja crkvene predaje koja sadrži "stare stvari" primana i prenošena bez ikakva prekida, te u isti mah dopušta da se čitaju "nove stvari" usred kojih se odvija život Crkve i svijeta" (n.d., br.3). Zatim se Papin pogled zaustavlja na činjenici da će milijuni ljudi koji će prihvatiti ovaj nauk, kao pojedinci i kao članovi udruženja stvoriti plodno tlo za evangelizaciju tj. za naviještanje Evanđelja, ali će istovremeno to biti i "veliki pokret u obranu ljudske osobe i zaštitu njezina dostojanstva, što je u promjenljivim tijekovima povijesti mnogo koristilo da se izgradi pravednije društvo, ili da se barem suzbiju i umanje nepravde." (br.3)

(Nastavit će se)

LIK

PRVE BRATOVŠTINE U SUBOTICI

Osim i danas aktualne Bratovštine kršćanskog nauka, koja je u gradu Subotici odigrala nezamjenjivu ulogu, u gradu su postojale i druge bratovštine. Od svih bratovština i organiziranih skupina vjernika u današnje vrijeme djeluje Franjevački treći red, Karmelićanski treći red mahom oko odnosnih samostana. Gotovo u svim župama subotičke biskupije djeluju Rožarska ili Kruničarska društva vjernika, a ona okupljaju na tisuće vjernika diljem biskupije. Molitve i dobra djela promicala su vjernički život pojedinaca i skupina. Spas vlastite duše i pomoć drugima motivirali su vjernike u svim vremenima da se udružuju s drugima, kako bi jedni drugima davali podstreka i podrške.

BRATOVŠTINA SVETOGA FRANJE

Još godine 1729. osnovana je u Subotici prva bratovština. Ime je nosila po svetome Franji: Bratovština Svetoga Franje ali i Bratovština opasanih. Ovo drugo ime je bratovština nosila po pojasu, kojim bi predstojnik bratovštine opasivao njezine članove. Ova bratovština nije bila potvrđena od Svetoga Oca, pa tako nije imala nikakve oprosne povlastice. Korijeni ove bratovštine su u povlasticama samoga franjevačkoga reda, kako je 1767. o bratovštini zabilježio njezin predstojnik Franjo Ružička. Šta su bile dužnosti opasanih? - Nosili su blagoslovljeni pojas, u čast pet Isusovih rana i na spomen stigmi svetoga Franje (poznato je da je sveti Franjo na svojim rukama, nogama i boku bio obilježen Isusovim ranama), članovi bratovštine su danomice molili po pet puta Očenaš, Zdravo Marijo i Slava Ocu, a za rimskoga biskupa su molili još Očenaš i Zdravo Marijo. Uoči blagdana sv. Franje su obdržavali post. Sve spomenute, dobrovoljno prihvaćene obveze nisu vezale pod grijeh, što znači, da onaj član bratovštine koji ne bi obdržavao jednu od tri navedene točke, nije sagriješio propustom. No ako je želio postići oproste kasnije vezane uz bratovštinu, trebao se pridržavati svih tih obaveza. Ova se bratovština starala o kipu i gardžerobi kipa Blažene Djevice Marije.

Imovina bratovštine Svetoga Franje

Članovi su bratovštine za svoje potrebe sabirali novac. Tako su nabavljali barjake i ostalu crkvenu opremu za svoju bratovštinu. Zapisnik kanonskoga pohoda iz 1767. godine svjedoči, da je bratovština posjedovala pozlaćeni srebrni kalež, misnice, plašteve, srebrne posudice s poslužavnikom za vino i vodu, kip svetoga Franje kako prima rane. U procesiji taj je kip nosilo sedam članova bratovštine obučen u posebna ruha, koja je bratovština za to pribavila.

Vremenom je društvo steklo i vinograd. Neki je Subotičanin oporučno ostavio samostanu svoj vinograd. Otac provincijal naredi, da se vinograd proda, pa su ga tako kupili članovi bratovštine. Obradivali su ga novcem koji je dolazio u zajedničku blagajnu. A onda jedne rodne godine urodio vinograd. Vino se nije moglo prodati. Bratimi su se tako okupljali oko bačvi. Neki bi se i ponapili, kako bilježi zapisnik spomenute kanonske vizitacije. Bratovština je morala prodati vinograd. Kupio ga je 1751. godine subotički čizmar Michal Vavra za 300 rajnskih forinti. U to je vrijeme blagajna dobro stajala. Bratovština je imala svega 500 forinti, što je sve oročila uz kamatu od 6 posto. U to je vrijeme staratelj bratovštine bio vijećnik Grgo Križanović, a blagajnici Ivan Sučić i Marko Vukelić. Blagajnici su čuvali ključeve od blagajne u kojoj su se čuvali manji prihodi bratovštine. Za otvoriti blagajnu morala su doći obojica. Godišnje su bratovštinu obavještavali o stanju u blagajni. U manje prihode ubrajali su se prihodi od kamata, koje je staratelj ubirao, prihodi od pogrebne opreme koju su bratimi posuđivali za sprovode.

BRATOVŠTINA SVETOGA MIHOVILA ARKANDELA

Članovi ove bratovštine obvezivali su se, da će nositi medaljicu svetoga Mihovila, da će dnevno moliti po Očenaš, Zdravo Marijo i Vjerovanje u čast sv. Mihovila, po mogućnosti

svaki je član bio dužan dati otslužiti po jednu svetu misu za žive, a jednu za mrtve. Oni koji su htjeli postići oproste vezane uz društvo bili su dužni ispuniti sve obveze. Bratovština je osim toga svakoga mjeseca dala služiti jednu misu za žive, jednu za mrtve, a novac se namicao iz zajedničke blagajne. Bratovština je osnovana 1742. godine. Osnivači bratovštine bili su čuvari stoke i stočari, koji su u svoje krugove pozvali i ratare. Na zamisao o ovoj bratovštini došli su stočari i ratari pri čašici. Kod pristupa bratovštini trebalo je uplatiti određeni iznos. Bratovština je došla do tako velike svote, da si je mogla kupiti vinograd. Posljedice su bile isto kao i kod Bratovštine svetoga Franje. Međutim, ova je bratovština bila raspuštena, a vinograd je kupio Albe Peić. Vjerni članovi bratovštine su ipak ustrajali, pa će bratovština biti priznata od Benedikta XIV. U to je vrijeme na čelu bratovštine stajao vijećnik Jerko Vuković. Imovinom i blagajnom bratovštine upravljao je duhu svetoga Franje, a o stanju blagajne podnosio je izvještaj članovima na kraju godine.

Osim već spomenutih bratovština za kršćanski nauk, Sv. Franje i Sv. Mihovila postojala su i djelovala i pobožna molitvena društva vjernika.

DRUŠTVO PRESVETOGA SRCA ISUSOVA
nastalo je u gradu dok su još franjevci upravljali župom. Članovi toga društva obavljali su svoju pobožnost u franjevačkoj crkvi u osmini blagdana Presvetoga Srca. Ovo je društvo snažno poraslo i duhom i brojem članova 1863. godine. Svrha društva je bila dati zadovoljštinu Presvetom Srcu za uvrede koje mu nanose loši kršćani.

DRUŠTVO PREČISTOGA SRCA MARIJINA

Svake godine se u Subotici okupljaju stotine vjernika na zavjetnu pobožnost Prečistom Srcu Marijinu uoči blagdana Bezgrešnog Začeca BDM (u katedrali hrvatski kod franjevaca mađarski) a uoči spomendana Ukazanja BDM u Lurdu (kod franjevaca hrvatski u katedrali mađarski) da se tako ispuni obveza preuzeta još 1851. godine, kad je u Subotici osnovano Molitveno društvo Prečistoga Srca Blažene Djevice Marije. Članovi društva su bili dužni moliti za obraćenje grešnika. Društvo je okupilo veliki broj vjernika. Imalo je svoju zakladu. Ovo je društvo osnovano već u župi svete Terezije. Na blagdan Imena Marijinog počimala je zavjetna pobožnost u čast Prečistom Srcu Blažene Djevice Marije i trajala je kroz narednih osam dana na hrvatskom jeziku. Na nekadašnju nedjelju "Sedamdesetnicu" pa u narednih osam dana trajala je ista pobožnost na mađarskom jeziku. Pobožnost se tada sastojala od pjevanje svete mise ujutro i blagoslova u večernjim satima. Nastojanjem pokojnoga biskupa Matiše Zvekanovića ta je pobožnost pretvorena u pravu duhovnu obnovu za cijeli grad Suboticu. Tako od 29. studenog do 8. prosinca osim na krunicu, vjernici se okupljaju u katedrali i na svetu misu na kojoj propovijedaju vrsni propovjednici, da bi poslije slijedila još i pobožnost s litanijama Gospinim. Iako društvo Prečistog Srca Marijinog više ne postoji u Subotici, duhovna obnova je još uvijek živa i draga svakom subotičkom katoliku. Ove godine ta će se pobožnost obavljati po 141. put.

Krajem prošloga stoljeća djelovalo je među vjernicima u gradu Škapularsko društvo, Društvo Presv. Trojstva i druga privatnog značaja. Od 1858. postoji Društvo Žive krunice, koje je i danas živo.

Stjepan Beretić

NAPOMENA

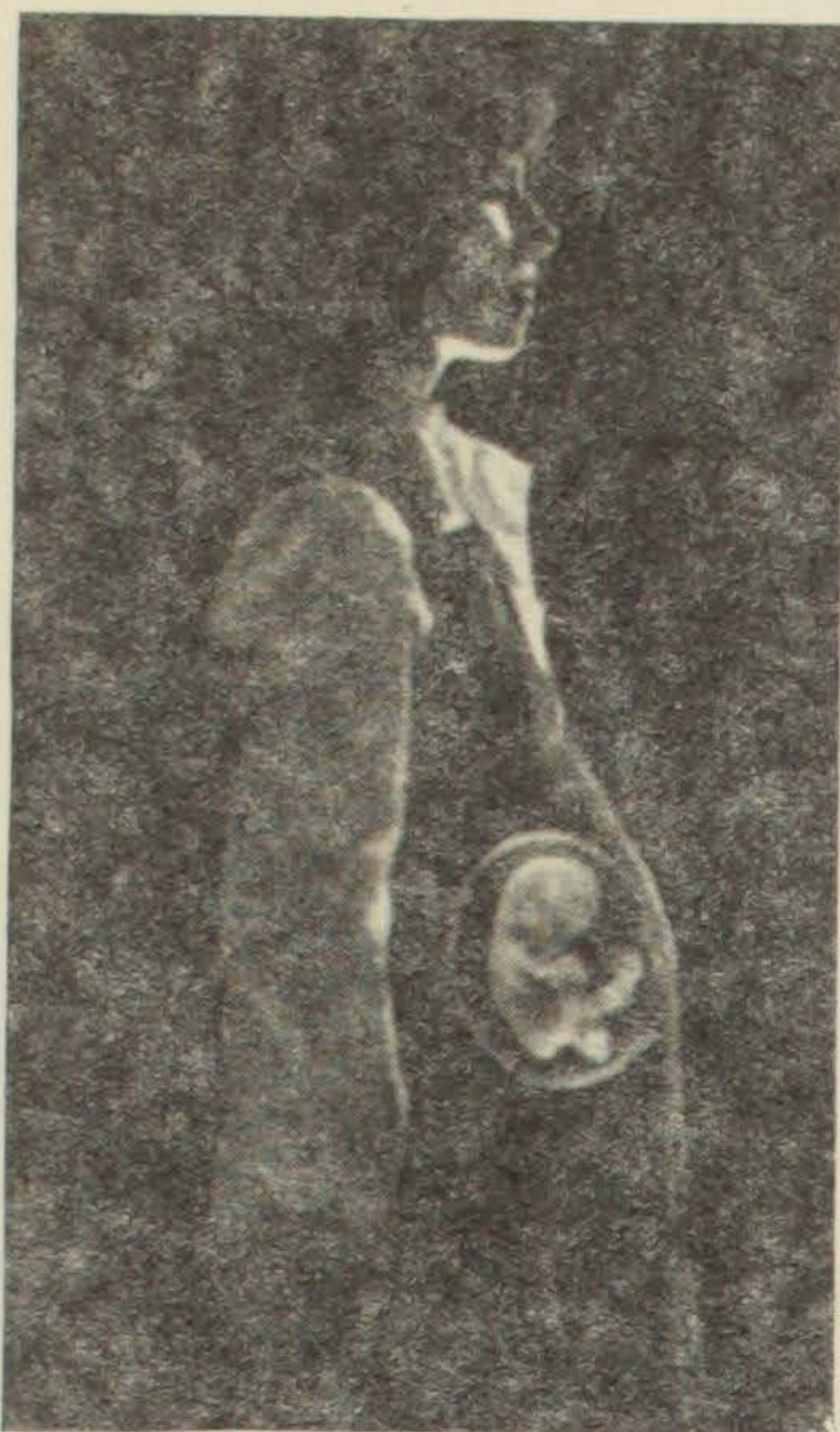
O Bratovštini Svetoga Franje i Svetoga Mihovila pisao je kapelan župe svete Terezije u Subotici Gábor Tormásy u svojoj knjizi "A Szabadkai Római Kath. főplébánia története" 77-80 str. O pobožnim društvima piše u istom djelu od 217. do 219. str.

NE GONITE DJECU IZ RAJA

Dobro je čitati knjige. Tako čovjek puno toga nauči. Ispuni dušu lijepim i poticajnim mislima. Čini se da je puno bolje čitati, nego li gledati TV. Istina, ima i na TV puno lijepih emisija. No ondje je manji izbor. Za dobre knjige možemo saznati na razne načine, a za mnoge emisije na TV moramo najprije pogledati da vidimo jesu li dobre i tako puno vremena izgubimo. Dakle, čitati je bolje.

Tako sam i ja nedavno čitajući divnu knjigu dr Ivana Goluba "PRIJATELJ BOŽJI", na str. 193. pročitala i ovo: "Pojedinačan čovjekov životni put jest prolaženje u malom zajedničkom puta čovječanstva. Čovjekov život u majčinoj utrobi odgovara životu čovječanstva u raju. Rođenje pojedinca odgovara izgonu čovječanstva iz raja. Kao što je izgnani

čovjek bio u trenu nakon izгона najbliži raju, tako je i djetinjstvo, blisko rođenju, najbliže raju. Tražeći izgubljeni raj, čovjek stalno hodočasti u djetinjstvo. /.../ Čovjek je od zemlje ušao u raj. U raj ulazi opet kroz zemlju. Grob je nalik na vrata. Vrata raja? Kako kome. Vrata u raj vode kroz zemlju".

Ovaj tekst potakao me je da se opet založim u borbi protiv pobačaja, a "za život". Zlo pobačaja još nikako nije prestalo među nama. Jako mi se sviđa misao da je dijete u majčinoj utrobi kao u raju. I doista, nikada čovjek nije bezbrižniji nego li u majčinoj utrobi. U majčinoj utrobi dijete prima sve što mu je potrebno za život, bez ikakvog truda. I zato ono ondje raste i napreduje; i igra se, plivajući u "plodnoj vodi". Bezbrižnost i igra su odraz raja.

A kad neodgovorni roditelji odluče pobačajem riješiti se "neželjene spodobe" koja neumoljivo raste u majčinoj utrobi, događa se strašni izgon iz raja. Izgon je to koji se ne može, ni malo, usporediti s izgonom prvih ljudi iz raja. "Izgonitelj" prvih ljudi iz raja bio dobar Bog. On, iako ih je istjerao iz raja (zapravo su se oni sami udaljili iz raja svojim grijehom, jer grijeh je pakao) jer su sagriješili, ipak ih odijeva, da na taj način, simbolički, prikrije njihovu bijedu grijehom nastalu. Kod pobačaja su "izgonitelji" roditelji zlom zahvaćeni i neodgovorni liječnik, koji olako krši zakletvu koju je potpisao na dan primanja liječničke diplome u kojoj pismeno obećava da će "štititi život od samog začeca". Što je Božja "batina" u usporedbi s oštrom kiretom, koja nemilosrdno reže i trga, u majčinoj utrobi, nježno tjelašce djeteta... Izgnani čovjek iz raja zemaljskog ostao je na zemlji, a dijete pobačajem izgnano iz raja, završava u kanti za smeće ili u kozmetičkoj industriji. Grozno.

Apeliram, zaklinjem i molim, u ime svih nerođenih: Prestanite izgoniti djecu iz raja. Prestanite pobačajem izbacivati ih iz majčine utrobe. Pustite ih da žive. Iako rođenje, kako kaže prof. Golub, "odgovara izgonu čovječanstva iz raja" - dijete valjda zato i zaplače pri porodu - ipak, ono ostaje u blizini raja i nakon rođenja. Ostaje tik uz majku. Hrani se njezinim mlijekom, doživljava njezinu blizinu i nježnost... Pa, djetinjstvo - kako li je blisko raju...

Možda će se naći netko tko će prigovoriti i reći: pa, po tvojoj teoriji sva "pobačena" djeca žive vječno u raju. Što se onda toliko buniš... Da, to je istina. Ona žive. To Bog uređuje. No, čovjek ne smije biti i nije gospodar nijednog života i zato ga mora štititi svim sredstvima i boriti se da se sva začeta

djeca i rode. Samo tako će biti nastavljac Božjeg stvarateljskog djela. Samo tako će jednog dana zaslužiti vječni život. Omo- gućimo svima da u raj pođu s ove zemlje. "Vrata u raj vode kroz zemlju". To je puno ljepše, nego poći u raj iz kante za smeće, "zaklan" i "masakriran".

Možda malo sumorna tema za Uskrs. No, pišem Vam ovo upravo zato da bi Uskrs mogao biti svima! Nema Uskrsa za srca grijehom ranjena. Nema Uskrsa za one koji su svoju savjest uprljali krvlju "najnevinijih". Uskrs je blagdan života. (Iskrena ispovijed omogućava čovjeku grešniku istinsko slavljenje Uskrsa). I zato slaviti Uskrs znači i boriti se za život, za svaki život. Štititi život. Majčina utroba je raj. Nikada ne smije postati pakao. Majčina utroba je izvorište života. Nikada ne smije postati izvorište smrti. Nikada ne smije postati grobnica.

Kako li velike časti za majku. Biti raj za nekoga. Zato volim reći kad vidim trudnu majku: Blagoslovljena ti među ženama! I doista, je blagoslovljena!

Setan Uskrs svima!

Voli Vas i pozdravlja, jako - iz raja izišla

Vaša Đurđica-Čudašce

Uređuje: **Andrija Anišić**

ODGOJ DJELO LJUBAVI (12)

PRIČA I STVARNOST

Djetetu u drugom trogodištu još uvijek je sve moguće. Sve mu vjeruje. Stoga treba paziti da ne miješamo čiste priče s povijesnom stvarnošću. Osobito ako se radi o biblijskoj povijesti. Ne smije se na primjer o mladom Davidu pričati djeci kao o mladom i hrabrom princu, koji je pobijedio strašnog diva i tako postao veliki kralj. Biblijske priče moraju biti s točnim imenima ljudi i mjesta. Postoje i u Bibliji prave priče, novele, parabole. Njih možemo kao takve i pričati, ne zaboravljajući na poruku. Na primjer: izvještaj o kuli Babilonskoj djeci se može ispričati kao, u obliku drame, opisano povijesno zbivanje babilonskog carstva - koje nije uspjelo svladati sve narode i ujediniti ih u jedan.

Sv. Nikola, mali Isus, usrksni Zeko

Glede ovih lijepih običaja, u procesu odgoja, mogu iskrnuti problemi. Ima nešto privlačnog u sebi kad se djeci kaže da će im sv. Nikola u cipelu staviti dar ako budu dobra ili da je mali Isus stavio božićni dar pod bor; ili priča o pametnom zeki koji u gnijezdo donosi čokolade i šarena jaja. Možda i nije neka velika opasnost ako djeca neko vrijeme vjeruju u sve to, kao što vjeruju u basne, a kasnije razluče moguće od nemogućeg, izmišljenog od stvarnog. Bit će im teže razlučiti čudesno stvarno od redovito stvarnog. Općenito, djeci će kasniji prijelaz iz priče u stvarnost biti puno lakši, ako im već u ovom razdoblju što više približimo stvarnost. Naravno, stvarnost im mora biti dočarana primjereno njihovoj dobi i načinu doživljavanja.

Tako djeci možemo ispričati da je sv. Nikola bio biskup u Miri u Maloj Aziji. Bio je vrlo dobar. Pomagao je siromašnim djevojkama da se mogu udati. Priskrbio im je miraz. Tata i mama slijede njegov lijepi primjer pa djeci daju darove. Može se tata pred djecom obući u Nikolu. Onda je sve jasno i kad

netko drugi dođe kao sv. Nikola. Negdje je običaj da djeca lijepo očišćene cipele stave u prozor, pa ujutro nađu darove u cipelama. Ovom uzrastu djece ne treba pričati zastrašujuće priče o "krampusu" koji odnosi zločestu djecu.

Za Božić mogu roditelji djeci reći da su im sv. Josip i Marija, koji su jako voljeli Isusa, "šapnuli" u molitvi neka oni svojoj djeci dadnu darove, lijepo okite bor, ispeku kolače... Roditelji slijede primjer onih koji su još bolji od njih. Dragi Bog želi da svi ljudi budu dobri kao što je bio Isus...

I priču o "dobrom zeki" treba pomiješati sa stvarnošću o Isusu Kristu koji je uskrsnuo iz groba.

Istina je da su priče ljepše od stvarnosti i stoga rado bježimo u svijet mašte, ali treba znati prihvatiti i stvarnost onakvom kakva jest.

Dijete sanjajući lijepi svijet priča ima pravo. On očituje čovjekovu težnju za novim i boljim svijetom. Naime, svijet u kojem živimo nedovršena je stvarnost u svemiru koji se ruši gubeći svoje energije. U njemu i mi starimo i umiremo. Stoga je zemaljska stvarnost bijednija od priča. Konačna stvarnost u vječnosti, pak, bit će daleko ljepša od svih priča. Mi ćemo s Kristom graditi novi svemir iz ove iste materije po najljepšim zamislama odraslih i preobraženih sanjara-umjetnika. Djeca su svojom maštom, svojim pričama i svojim igrama najava te buduće stvarnosti.

Priredio: Andrija Anišić

S KRSITOM U SUSRET MLADENAČKIM BORBAMA (2)

NAŠA OSJETILA

Kroz osjetila dobijamo utiske o vanjskom svijetu. Ona predstavljaju vrata kroz koja utjecaji z vanjskog svijeta dopiru do našeg srca. Želimo li očuvati naše srce čistim, moramo paziti na ono što propuštamo kroz ta vrata. Utisak može biti kratkotrajan, ali se njegovo djelovanje produljuje maštom. Ako je taj utisak loš i zavodnički protiv njega se teško boriti. Stoga, nemojmo se čuditi što Isus kaže: "Ako te tvoje desno oko navodi na grijeh, iščupaj ga i baci od sebe, jer ti je bolje da ti propadne jedan od uđova, nego da ti cijelo tijelo bude bačeno u pakao. I ako te tvoja desna ruka navodi na grijeh odsijeci je i bac od sebe, jer ti je bolje da ti propadne jedan od uđova nego da ti cijelo tijelo ode u pakao" (Mt 5,29-30).

Sklopiti savez sa svojim očima

Oči su osjetilo preko kojeg dobijamo najviše utiska o svijetu, pa stoga, preko njih dobijamo i najviše negativnih utisaka. Zato je potrebno razmotriti kakve sve utiske dobivamo.

Štivo

Sve knjige možemo podijeliti u tri osnovne grupe: indiferentne - koje nemaju naročiti utjecaj na naš duhovni život ego opisuju prirodu, razrađuju razne nauke i sl.; zatim mammo knjige koje imaju pozitivan utjecaj na naš život. Za naš duhovni rast najviše nam koriste knjige vjerskog sadržaja. Također nam mogu pomoći i one koje obrađuju moralna pitanja i tumače Božji zakon. No, kako ove knjige imaju pozitivan utjecaj, tako nam mnoge knjige de i priječe nas u duhovnom napretku. Danas je postalo gotovo posve normalno da mladi čitaju sve što im padne pod ruku. Kupuju i najgore pornografske revije, koje ih duhovno potpuno srozavaju. Neki mladi zaviruju u takve revije iz čiste radoznalosti. Oni u isto vrijeme žele ostati vjerni Kristu i oprobati "zabranjeno voće". Sve završava time da na kraju Kristu posve okrenu leđa. Mnogi mladi će samo iz obzira prema vršnjacima posegnuti za lošom knjigom ili časopisom, ali će kasnije postati kao i oni. Stoga je dobra parola: Želimo li ostati vjerni Kristu, ne uzimajmo u ruku loše štivo.

Slika

Slika je oduvijek bila interesantna ljudima. Od najstarijih pećinskih crteža do suvremene umjetnosti uvijek je bila najbliža čovjeku. Čak je i prvo pismo bilo "slikovno". Slika je imala važnu ulogu prilikom širenja kršćanstva po misijama, naročito kod primitivnih naroda. U civiliziranom svijetu korisna upotreba slike može se vidjeti kod "Ilustrirane Biblije mladih". Ona je kod nas izdana u ogromnom tiražu na hrvatskom srpskom, slovenskom, mađarskom, slovačkom, ukrajinskom i drugim jezicima. Postoje već i mnoge slikovnice za predškolsko djecu koje im slikom tumače i upoznaju ih s našom vjerom.

Pokretne slike - film i TV ostavljaju još jači utisak na nas. Razbuktavaju našu maštu jače nego bilo koja slika ili štivo. Svjesna značaja filma i televizije i Crkva nastoji taj vid medija upotrijebiti za širenje evanđelja. No, koliko dobri filmovi mogu poboljšati i uzdignuti našu vjeru, toliko loši, tj. moralno nepodobni negativno utječu na nas. Možda se netko neće složiti s tvrdnjom da loš film može djelovati razorno na gledaoce, ali on sigurno mladima neće pomoći da se upoznaju s čistom ljubavlju i veličinom majčinskog i očinskog poziva. Ne zaboravimo da su naše oči vrata kroz koja vanjski svijet ulazi u našu dušu i srce. Pazi zato, što gledamo, jer samo čiste, plemenite slike uzdižu naše ljudsko dostojanstvo.

Što slušamo?

Kako je lijepo slušati! Sluhom izgrađujemo svoj govor i svoje međusobno sporazumjevanje. Bog nam je darovao sluh da se njime služimo na svoju korist, za svoje duhovno uzdizanje, a radimo li mi tako? Putem radio valova često možemo slušati drame sumnjivog morala. Razne sentimentalne pjesme, pa čak i rasprave o suvremenom odnosu mladića i djevojke mogu pomutiti naše stavove. Ima li u njima išta lijepoga i plemenitog? A naši međusobni razgovori?! Čujemo li među kolegama i kolegicama razgovor koji je moralno sumnjiv ili tovoreno nemoralan kao kršćani moramo smoći snage da istupim takvog društva i da se otvoreno izjasnimo protiv takvog razgovora. I Isus je rekao: "Tko prizna mene pred ljudima, priznat ću i ja njega pred svojim nebeskim Ocem. A tko zataji mene pred ljudima, zatajit ću i ja njega pred svojim nebeskim Ocem".

Bdijmo nad osjetilom opipa

Normalan život e možemo zamisliti ni bez osjećaja opipa. Njime utvršujemo što je tvrdo, meko, toplo, hladno. Njime izražavamo svoje osjećaje nježnosti - milovanjem, zagrljajem, poljupcima; radost - rukovanjem; bol, žalost, razočarenje kad se rukama hvatamo za glavu. Mladići i djevojke često zražavaju svoju nježnost milovanjem i poljupcima, no uvijek se ne zaustavljaju na tome. Ne treba osebno tumačiti koliko je potrebno obuzdavati svoje dodire. No, mladima je to danas teško shvatiti, jer im je panseksualizam prigušio savjest. No naš je učitelj Krist, a ne svijet.

Osjetilo okusa i mirisa

Osjetilo okusa danas je vrlo aktualno za mnoge mlade. Puno se naših vršnjaka predaje alkoholi i drogama. Stvaraju se razni planovi kako ih iščupati iz kandži alkohola i droge, ali je uspjeh mali. Važno je pitanje što ih je odvelo u te "kandže". To su uglavnom ljudi bez životnog ideala. Ideali osmišljavaju ljudski život. U tom smislu Krist nam može biti najbolji ideal.

Koga ne oćarava miris cvijeća. Ugodni mirisi nam uljepšavaju život. Koliko bismo bili siromašniji da ne možemo osjetiti

mirise. Djevojke i mladići danas često koriste umjetne mirise ne bi li vratili pažnju na sebe. Sve dok je to umjereno to nije ništa loše, ali ukoliko se pretjera, sve postaje vulgarno i neprijatno. Zato oprezno i s mirisima!

Želimo li dobro i sebi drugima, od rane mladosti moramo naučiti držati na uzdi svoja osjetila. budemo li pazili na njih oni će nam pomoći da se duhovno uzdignemo. Ali, ako im pustimo uzde, mogu biti izvor mnogih napasti, posrtaja i padova. Isus je rekao: "Duh je doduše spremna, ali je tijelo slabo. Bdijte ite da ne padnete u napast". Božja pomoć nam je u svemu prijeko potrebna.

Priredio: Petar Vuković

"Svaka stvar, ma kako mala bila,
pridonosi izgradnji Kraljevstva Božjega"
(M. Quoist)

VRIJEDNOST JEDNOG SMIJEŠKA

Jedan smiješak ne košta ništa, a čini mnogo.
Obogaćuje onoga tko ga prima,
a ne osiromašuje onoga tko ga daje.
Ne traje ni tren, ali sjećanje na njega ponekad je vječno.
Nitko nije toliko bogat da bi mogao biti bez njega,
niti toliko siromašan da ga ne bi mogao dati.
Smiješak u obitelji stvara ozračje radosti.

Oslonac je u radu.

Znak je dubokog prijateljstva.

Smiješak odmara umorne.

Vraća nadu očajnima.

Hrabri malodušne.

Utjeha je u žalosti.

U svakoj je bolesti naravni lijek.

Smiješak je dobro koje se ne može posuditi ili ukrasti,
jer ima vrijednost samo u trenutku kada se daje.

Kad sretnete nekoga tko vam se rijetko ili nikada ne nas-
miješi,

budite velikodušni - darujte mu svoj smiješak.

Nitko ga toliko ne treba kao onaj tko ga ne zna dati drugima.

P.T./A.A.

USKRSNA SVIJEĆA

Na kraju noći a početku dana,
beskraj U s k r s l e S v i j e ć e;
jedinstvo tvari i duha žari.

Stijenj, boja plamena,
bruj zvona iz svega zrna,
vosak vatre i zraka topi;
u os sveživota.

Poškropljen krvlju Janjeta;
dovratak Pashe;
kao pri izlasku izraelaca,
iz tame.
Znak otkupljenja zrači.

Miomir polja i salaša davnih,
cvijeće ravni,
velika kap sunca,
u med novog izliva svijeta.

Duboko u taju zlatno-zelena žita,
sjena križa i K R I S T A
božansku žrtvu jutra nam pruža.

U S K R S !

L.F.

DA LI JE ZAGREB "TVORNICA" DUHOVNIH ZVANJA?

(Uz ovogodišnji svjetski dan molitve za duhovna zvanja)

I ove godine Sveti Otac poziva mlade na razmišljanje glede velike potrebe duhovnih zvanja, a sve nas na molitvu. Vinograd Gospodnji više nego ikada vapi za radnicima. Kada u našoj pastoralnoj brizi za duhovna zvanja upitamo našu djecu

POZIV

i mlade što oni o tome misle i odakle očekuju da će doći novi svećenici i časne sestre, obično odgovaraju "iz Zagreba". Činjenica je da se često u tom našem domovinskom glavom gradu formiraju i stječu i z o b r a z b u naši svećenici i časne sestre, iako ne isključivo. No, zaboravlja se glavno gnjezdo gdje niču zvanja, a isto tako i osobna suradnja s Bogom glede tog poziva. Želja mi je progovoriti svakom srcu koje ljubi

Boga i Crkvu: Svi smo mi odgovorni za buduća duhovna zvanja i svi na molitvu pozvani. Nije Zagreb "tvornica" duhovnih zvanja. U srcu i duši mladića i djevojke se događa poziv i odaziv, a otac i majka u svojoj obitelji stvaraju gnjezdo gdje se može i treba roditi želja da svoje dijete prikažu i daruju Gospodinu kako bi Mu potpuno bilo na raspolaganju za navještaj Radosne vijesti ovom ispaćenom svijetu.

Zato možda kroz ove ilustracije na jedan neuobičajen način pokušajte prepoznati vrlo ozbiljnu stvarnost i odgovornost za sutrašnji pastoral. Nije li zadnji čas da se trgnemo i spasimo što se spasiti daje. U protivnom, može se dogoditi, da kukamo i plačemo nad svojom prošlošću okrivljujući nekoga drugoga. A tada bismo mogli dobiti prijekor od Isusa: "Ne plaćite nada mnom, nego nad sobom i djecom svojom!" Sad je vrijeme milosno, sad je vrijeme spasa, zato prionimo uz Isusa i čujmo Njegov poziv i zdušno mu odgovorimo. Neka se u Tvome sinu oče i majko dogodi što se dogodilo i u Augustinu te neka i ono mogne posvjedočiti i uskliknuti: "TVOJA DOBROTA RASPRŠI MOJU SLJEPOĆU. ... DIRNUO SI ME I JA GORIM OD ŽELJE ZA TVOJIM MIROM." (Sv. Augustin).

Taj mir je moguće zadobiti, naći djevojku i mladiću, onda ako i uz otpor koji se u tebi budi pri pomisli: kako ostaviti ovu "sigurnost", oca, majku, brata ili sestru, čak i oboje, njive i polja, rodnu grud i .... uzmogneš reći Bogu DA! Slažem se da nije jednostavno i lako. Razumijem te da se plašiš i strašiš. I proroci su se nastojali izvući uz nabranje svih svojih nedostataka i slabosti, htijući Boga uvjeriti kako oni nisu spo-

sobni za navjestite l j s k u službu. Ali, zaboravili su da je Bog onaj koji proniče srca i bubrege, koji dobro zna kako smo sazdani. Zaboravili su da je On onaj koji poziva i kojem je stalo da izabere ono što se u očima svijeta čini jadno i bijedno, ako baš hoćeš i ludo, kako bi postidio

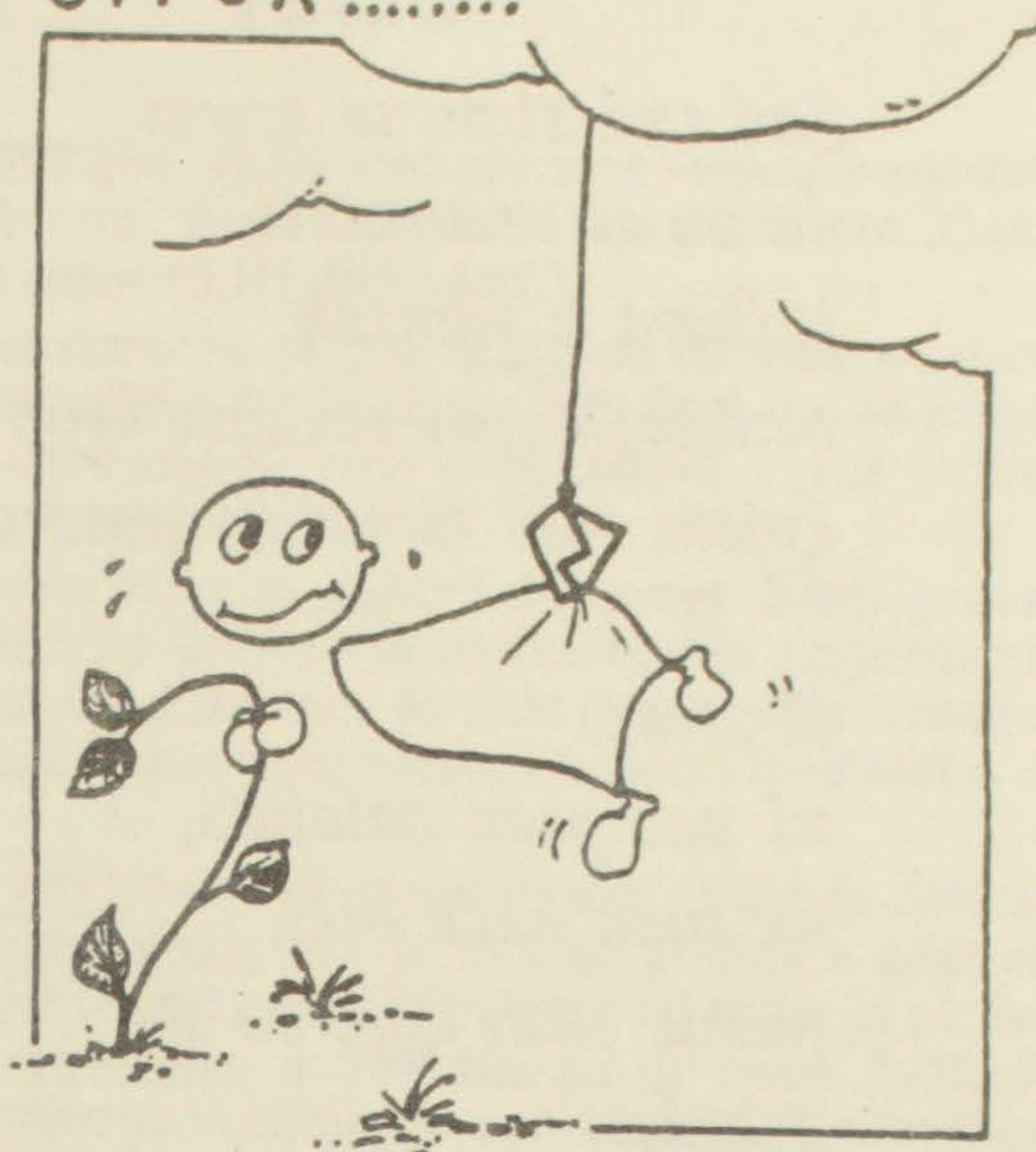
ono snažno u očima svijeta i tako se proslavljao. Naše je zaliti, a Božje je dati da raste. Kako ćeš zaliti? Tako da jednostavno dopustiš da te Isus Krist uhvati. Da poput proroka usklikneš i posvjedočiš: "Gospodine, zaveo si me i dadoh se zvesti!"

Na Vama je dragi mladi prijatelji da poslušate što vam to Sveti Otac i ove godine govori, a iznad svega kako Riječ Kristova preko Njega odjekuje u vašem srcu. Ne budite srca tvrda, nego Glas Gospodnji poslušajte! Sad je vrijeme milosti, sad je vrijeme spasa!

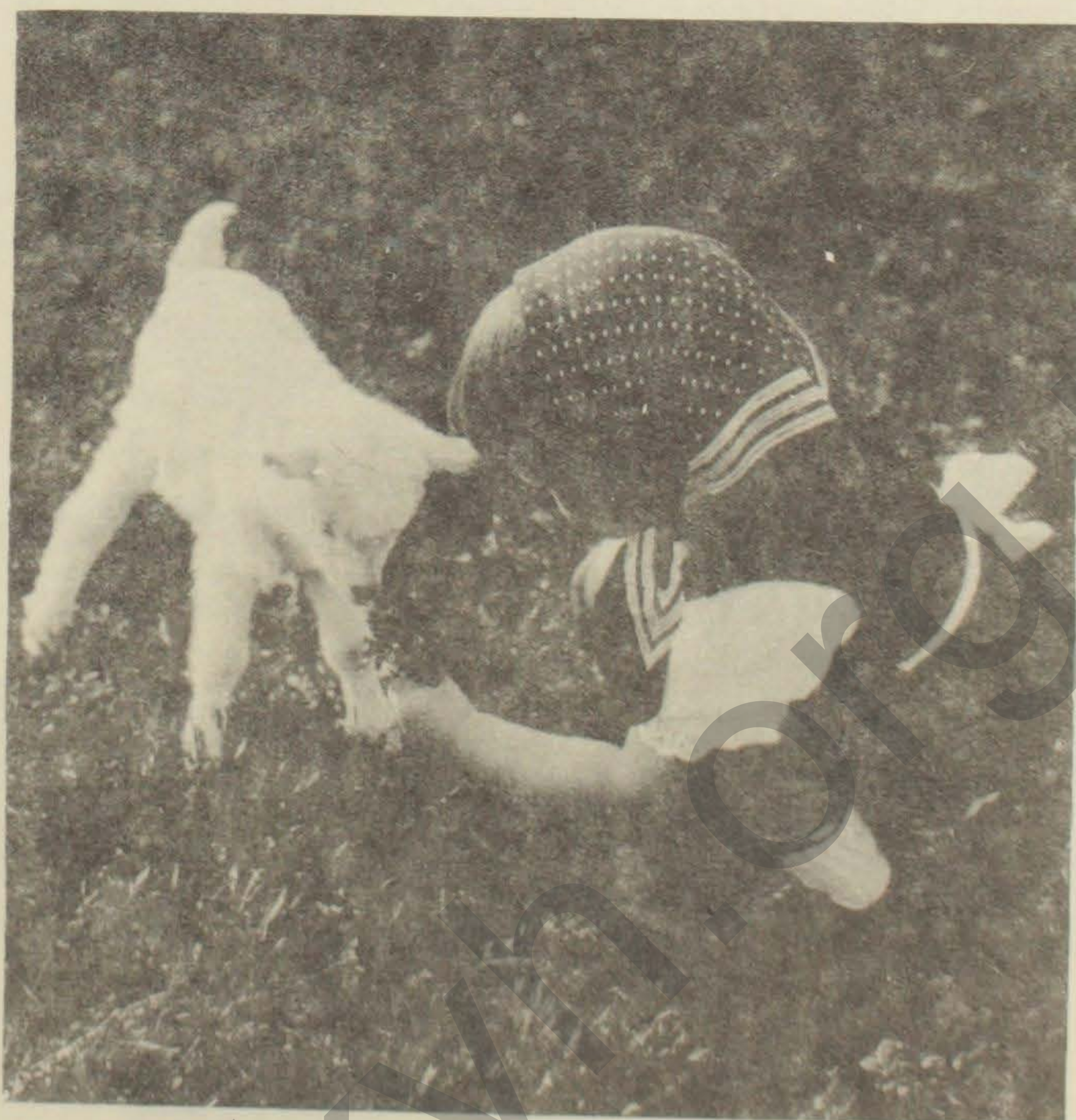
(nastavit će se)

s.M. Tarzicija

OTPOR .....

Trebah reći ne, ali
Krist me uhvati...

POVRATAK

*Sad već sigurno znam
da ću ti se vratiti,
jednom u sumrak,
možda, onom stazom kroz žita
kojom sam ti toliko puta dolazila.*

*A znam -
ni pas neće zalajati,
ni suza neće biti,
poput onih koje su se
otkidale
jednog augustovskog dana
kada sam odlazila.*

*Ipak -
vratit ću ti se,
da na tvoje ruševine
spustim i svoje,
da pogled slobodno odluta
od oranica
do neba
i da se umirim
zauvijek.*

Ljubica

SVETI JOSIP - UZOR ČOVJEKA

Tradicionalna devetnica u čast sv. Josipu održana je i ove godine u crkvi sv. Roka od 11. do 19. ožujka. Kroz devet dana propovjednici su velikom broju vjernika iz Subotice i okolice nastojali dočarati veličinu čovjeka u svjetlu "uzornog čovjeka" - sv. Josipa. Naime, tema ovogodišnje devetnice bila je "ČOVJEK".

Propovjedi naših svećenika proširili su nam, nadahnuti Duhom Svetim i ljubavlju prema sv. Josipu, vidike o čovjeku, potakli nas na razmišljanje i aktivnije življenje duhovnog života. U okviru teme posebnost je dana tumačenju Josipove pravednosti, mudrosti, vjernosti, jakosti i njegovim nastojanjima za očuvanje baštine otaca.

Prvog dana na temu "Čovjek - slika Božja" govorio je naš župnik g. Blaško

Dekanj. On je naglasio da je poziv svakog čovjeka da bude proslavitelj Boga.

O pozivu i dostojanstvu rada i o čovjeku radniku propovjedao je g. Josip Leist, palički župnik.

G. Slavko Večerin, duhovnik sjemeništa "Paulinum" govorio je o čovjeku u obitelji.

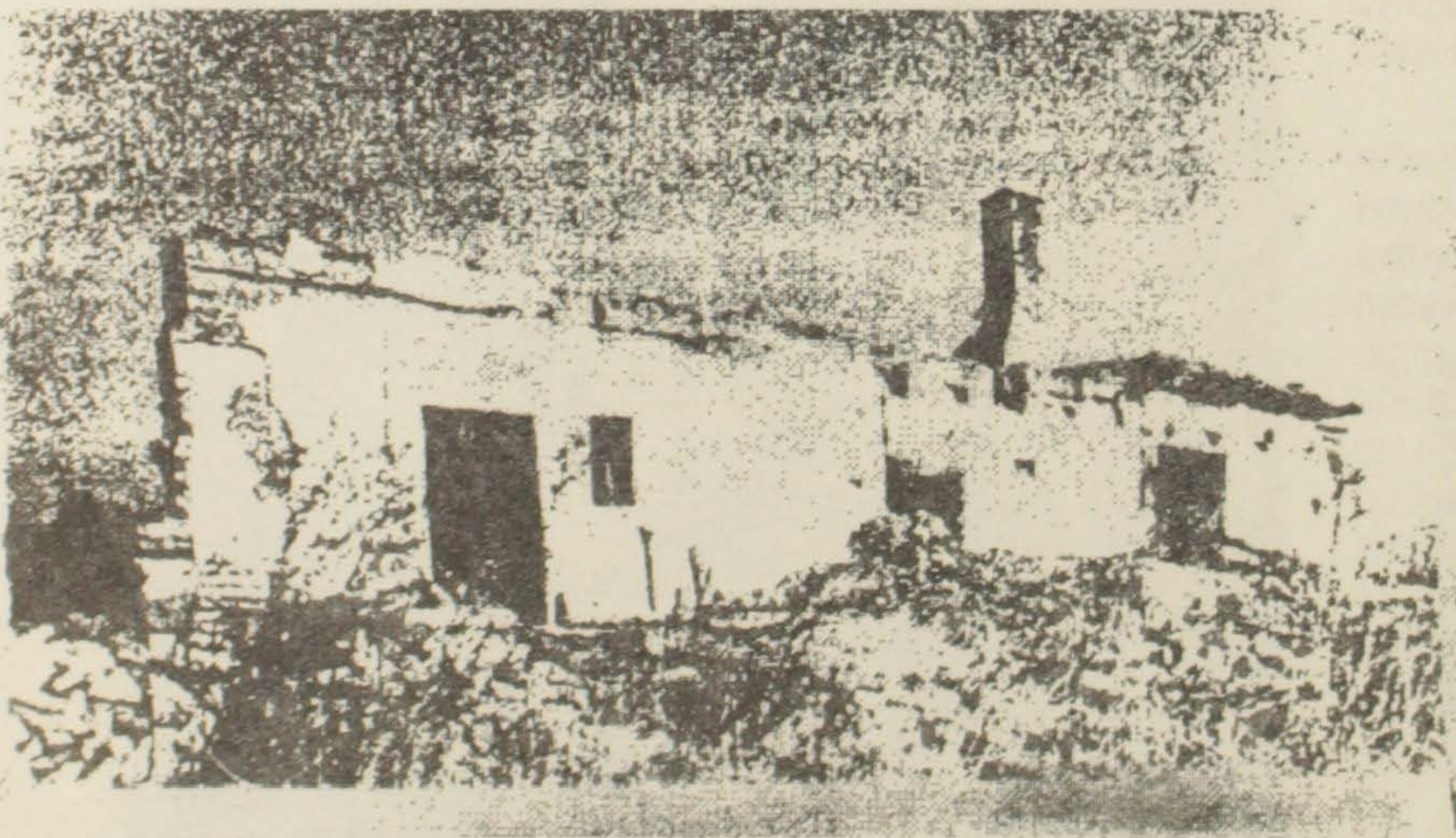
O čovjeku kao društvenom biću propovjedao je somborski župnik i dekan g. Josip Pekanović.

U nedjelju je gost na devetnici bio preuzvišeni gospodin msgr. dr Franc Perko, beogradski nadbiskup. On je uz koncelebraciju drugih svećenika predvodio sv. misu i propovijedao nam o čovjeku koji je suodgovorna osoba za zemaljska dobra ljudske zajednice.

G. Andrija Anišić, tajnik biskupije, govorio je o čovjeku kao suodgovornoj osobi za duhovnu baštinu i kulturu ljudske zajednice.

O čovjeku kao religioznom biću propovijedao je o. Leopold Rochmes, franjevac iz Beograda, a o sv. Josipu otajstvu ekonomije spasenja, o novoj evangelizaciji i o otajstvu spasenja u naše vrijeme govorio je g. Andrija Kopilović, biskupski vikar za pastoral.

Na sam blagdan sv. Josipa, po već starom običaju, svečanu sv. misu predvodio je subotički biskup msgr. Ivan Penzes. Poučne riječi, koje nam je uputio preuzvišeni g. Biskup, potakle su nas na razmišljanje o Josipovoj pravednosti i njegovoj vjeri u Gospodina.

APOSTOLSKA POBUDNICA PAPE IVANA PAVLA II "OTKUPITELJEV ČUVAR"

(odlomak)

Koliko pouka proizlazi danas odatle za obitelj? Budući "da ljubav konačno određuje bitnost i zadaće obitelji" i "zbog toga obitelj dobiva poslanje čuvanja, objavljivanja i pripočavanja ljubavi kao živi odsjev i stvarni udjel u Božjoj ljubavi prema čovječanstvu i ljubavi Krista Gospodina prema Crkvi svojoj zaručnici"; u Svetoj obitelji, u toj izvornoj "kućnoj Crkvi" moraju se odraziti sve kršćanske obitelji. "U njoj je, stvarno, po otajstvenom Božjem naumu Božji Sin tijekom više godina skrovito živio: i zato je ona prauzor i primjer svih kršćanskih obitelji".

Bog je pozvao svetoga Josipa da izravno služi Isusovoj osobi i poslanju vršenjem svojega očinstva. Baš na taj način surađuje u punini vremena u velikom otajstvu otkupljenja i uistinu je "služitelj spasenja". Svoje je očinstvo u zbilji izrazio tako "što je od svojega života učinio da bude služenje, žrtva otajstvu utjelovljenja i otkupiteljskom poslanju koje je s njime spojeno, služeći se zakonskom vlašću, koja mu je pripadala u Svetoj obitelji, da joj posve daruje sebe, svoj život, svoj rad; preobrazivši svoje ljudsko zvanje u kućnu ljubav u nadljudskom prinosu samoga sebe, svojega srca, svih sposobnosti u ljubav, koja se sastojala u služenju Mesiji, koji je već rođen u njegovoj kući".

Sveto bogoslužje, podsjećajući na to da su "vjernoj skrbi blaženoga Josipa bili povjereni počeci ljudskog spasenja", ne prešućuje ni ono drugo, da je on "bio postavljen glavom Obitelji, da namjesto oca čuva Jedinorođenca". Leon XIII ističe uzvišenost toga poslanja: "Svojim najuzvišenijim dostojanstvom on se jedinstveno odlikuje među svima time što je po Božjem naumu bio čuvar Božjega Sina, a ljudi su ga smatrali njegovim ocem. Iz toga je proizlazilo da se Božja Riječ Josipu ponizno podlagala i iskazivala mu onu čast koju djeca duguju svojem roditelju". Kako je nezamislivo da tako uzvišenoj zadaći ne bi odgovarala tražena svojstva, da se ona može vršiti kako treba, valja priznati da je Josip prema Isusu imao, "po posebnom daru Neba, svu onu naravnu ljubav, svu onu ljubeznu skrb koju može imati srce jednoga oca".

Uz očinsku vlast nad Isusom Bog je Josipu dao i odgovarajuću ljubav, onu naime koja svoje porijeklo ima u Ocu, "od kojega svako očinstvo na nebu i na zemlji ima ime" (Ef 3, 15).

Evangelja jasno iznose Josipovu očinsku službu prema Isusu. Zaista, spasenje koje prolazi kroz Isusovo čovještvo ostvaruje se u djelima koja se zbivaju u svagdašnjosti obiteljskog života poštujući onu "susretljivost sniženja" koja se nalazi u naumu utjelovljenja. Evangelisti veoma mnogo paze na to da pokažu kako u Isusovu životu ništa nije prepušteno slučaju, nego se sve odvija prema unaprijed utvrđenom božanskom nacrtu. Često ponavljani izraz "To se dogodilo da bi se ispunilo..." i povezivanje opisanog događaja s kojim izvještajem Staroga zavjeta nastoje istaknuti jedinstvo i neprekinutost nauma koji u Kristu dolazi do svoga ispunjenja.

"Obećanja" i "pralici" Staroga zavjeta s utjelovljenjem postaju "stvarnost". Mjesta, osobe, događaji i obredi isprepliću se prema jasnim Božjim naredbama, koje prenose anđeoski službenici, a koje primaju stvorenja koja su na poseban način osjetljiva na Božji glas. Marija je postala službenica Gospodnja, od vječnosti pripravljena da bude Majka Božja. Josip je onaj koga je Bog izabrao da bude "rasporoditelj Gospodinova rođenja"; onaj čija je zadaća da se pobrine za "častan" ulazak Božjega Sina u svijet, poštujući božanske rasporedbe i ljudske zakone. Njegovu je čuvanju povjeren sav takozvani "posebnički" ili "skroviti" Isusov život.

(Izdavač: Nacionalno svetište sv. Josipa, Karlovac, 1989., 11-12 str.)

SJEĆANJE NA PERU TUMBASA HAJU

5. ožujka 1992. god. sjetili smo se našeg velikog umjetnika i majstora tamburice, Pere Tumbasa Haje povodom 25. obljetnice njegove smrti (5. III 1967. god.).

Ova komemoracija je bila dostojna zahvalnost ovom upornom čovjeku za sve što je učinio iz ljubavi prema muzici tamburice. To veče uživali smo u bogatstvu zvuka i ritma ovog našeg narodnog instrumenta.

Pere Tumbas Hajo je najveći dio svoga života proveo u radu sa Kulturno-umjetničkim društvom željezničara "Bratstvo-jedinstvo". Zato mu je dalo dostojno priznanje i zahvalnost organizirajući ovaj svečani koncert te večeri u Sinagogi.

Uvodno predavanje o ovom našem velikom čovjeku održao je Ivan Rudinski, koji je mnogo godina s njim surađivao. Predavač je prikazao Hajin život od rođenja na Petrovo, 29. lipnja 1891. god. u Subotici pa do smrti 5. ožujka 1967. god. Pokopan je 7. ožujka u subotičkom Senčanskom groblju.

U prvom dijelu koncerta nastupio je Subotički tamburaški orkestar. On je izveo nekoliko narodnih kola i kompozicija pod vodstvom Stipana Jaramazovića. Zatim je orkestar izveo niz klasičnih kompozicija u aranžmanu i pod ravnanjem Zorana Mulića iz Radia Novi Sad.

Pero Tumbas Hajo je stalno težio da se tamburica otrgne iz mijane i iz svatovske šatre pa da dođe na umjetnički i koncertni podij. On je to djelomično dočekao, a mi smo to doživjeli u svoj punini ljepote, slušajući niz klasičnih djela, izvedenih na žicama tamburaškog orkestra. Čuli smo "Karmen" od Bizeta, "Romansu" od Čajkovskog, "Amurske valove" od Knosa, "Serenadu" od Šuberta, "Radecki marš" od Štrausa i "Persijski valcer".

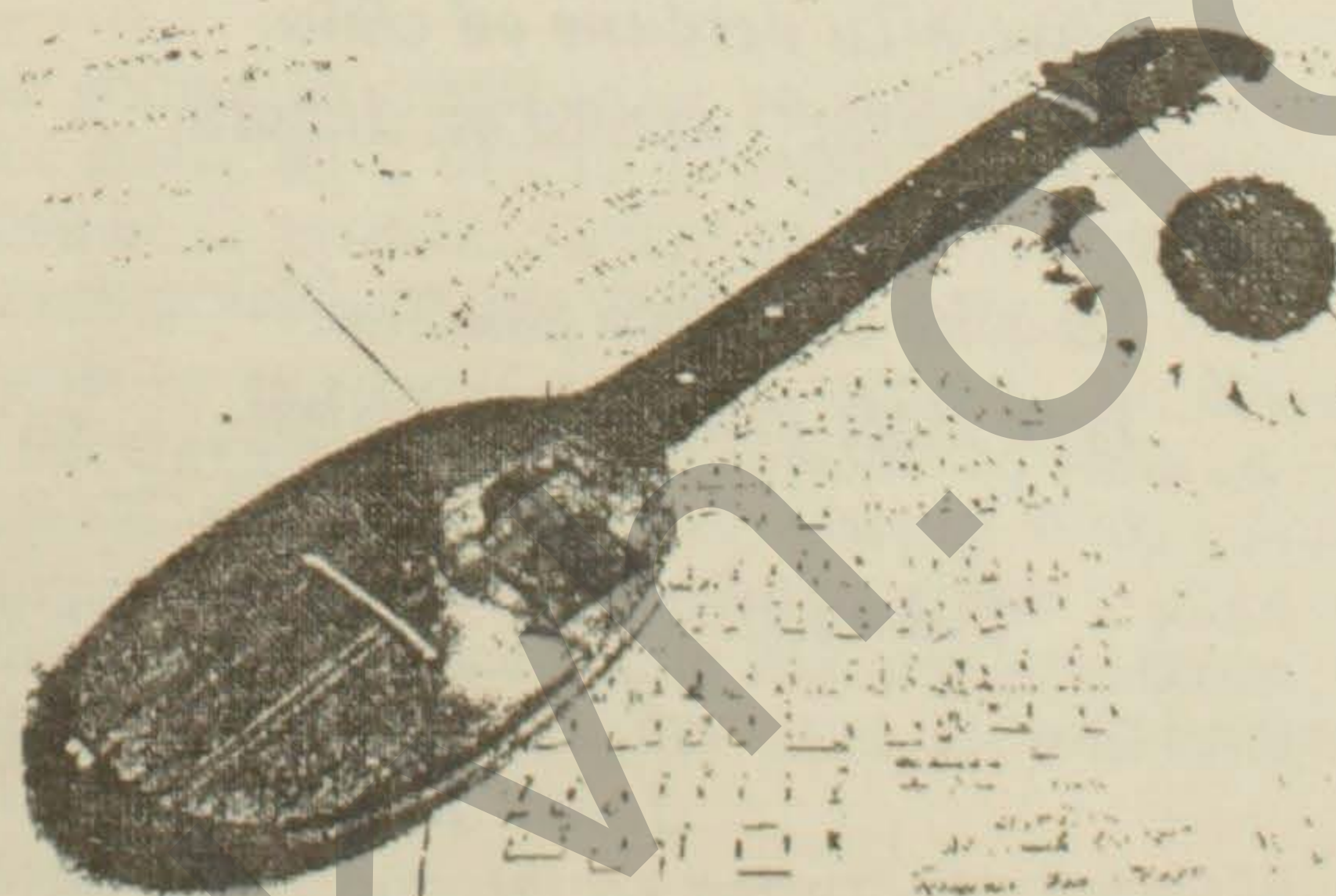
Do sada nismo vjerovali da se te kompozicije mogu izvesti u takvom aranžmanu za tamburaški orkestar, a sada smo sve to doživjeli kao nešto lijepo, kao nešto veličanstveno.

Poslije toga je Ivan Rudinski predstavio svoju kolekciju narodne bunjevačke nošnje, koju su prikazali momci i djevojke. Vidjeli smo ženska ruva od piketa, zatim šlingovanu nošnju i više vrsta svila (atlaska, granata lionska i dr.). Momci su pokazali sve vrste momačkih šarenih prusluka (plišani, svišeni, vezeni i dr.).

Zatim je folklorni anasambl ŽKUD "Bratstvo-jedinstvo" izveo splet bunjevačkih igara, a domaćin večeri je bio naš poznat pjevač Zvonko Bogdan, koji je pjevao niz pjesama uz pratnju Subotičkog tamburaškog orkestra pod vodstvom Stipana Jaramazovića.

Ovaj koncert je bio za dušu pokojnog Pere Tumbasa Haje, a nama na radost i veselje.

Bela Gabrić

KOLO IGRA, TAMBURICE NEMA

(prigodom provg Memorijala Pere Tumbasa Haje)

*Za tobom tuguju
i jablanovi naši
i mili salaši -
golubovi bili.*

*Za tobom tuguju njive
i mijane.*

*Za tobom tuguju samotni sokaci.
Za tobom tuguju grane jorgovana,
mirišljivo cviče svake nane.*

*Vojvodina na sve četiri strane
i Europa
do Londona zna te...
Amerika -
san iseljenika.*

*Mezimice, bila margarito,
i mizinko
dika naših njiva.*

*Jedna žica žali tamburaša.
Sama
mrtva
skutnila se tužna.*

*Tvojim krajom samo vitar haji.
I pendžeri naši -
uzdisaji.
Jendek stari
i novi bećari:
hip "električari".*

*Piva Bačka -
pripelica siva.*

*Subotica žedan đeram nema.
Njive nižu đerdane od zlata.
Bili krušac - srebro od dukata.*

*Mračno čelo veče paučine.
Pere Haje među nama nema.*

Subotica, 1969.

Jakov Kopilović

SUSRET NAŠE HRVATSKE INTELI- GENCIJE NA BLATNOM JEZERU

22. i 23.ožujka o.g. dogodio se povjesni susret hrvatske inteligencije iz Bačke i cijele Vojvodine na obalama Blatnoga jezera i to na onom povjesnom mjestu, gdje su se, daleke 868.godine, sv.braća Ćiril i Metod susreli sa slavenskim knezom Koceljem na svom putu u Rim, noseći sa sobom relikvije sv.Klementa pape, koje su našli na obalama Crnoga mora. O toj prisutnosti svjedoči crkva sv.Klementa pape, koja je danas sagrađena na temeljima stare ckrve iz 950.godine, koju spominje bula o osnutku tihanjske opatije 1055.godine. Ta je crkva do temelja porušena 1942.godine i na njezinim temeljima sagrađena je nova moderna građevina, koju je oplemenio velikim i umjetnički vrijednim mozaikom 1985.godine kardinal primas Ladislav Lekai, koji je svojedobno i sam bio župnik te župe (Balatonlele). Taj mozaik je jedini spomenik posvećen sv.Ćirilu i Metodu u Mađarskoj, suzaštitnicima Evrope, koji je podignut u spomen tisućstote obljetnice smrti sv.Metoda. Na tom povjesnom mjestu susreli su se hrvatski intelektualci iz svih postojećih političkih i kulturnih ustanova: Demokratskog saveza Hrvata Vojvodine, Instituta "Ivan Antunović", KUD-a "Bunjevačko kolo" iz Subotice, Demokratskog saveza Hrvata u Mađarskoj, "Bajske bunjevačke čitaonice", Društva podunavskih Hrvata i Zajednice prognanika Hrvata iz Vojvodine i Zagreba, te prijatelja DSHV-a iz Ludvigshafena i Transnacionalne radikalne stranke iz Rima.

Predmet rasprava bilo je trenutačno stanje hrvatskog življa u Bačkoj i Vojvodini. Konstatirano je da njihov položaj svakim danom biva sve teži i složeniji. Skup je odlučio da u duhu miroljubive tradicije našeg naroda zatraži internacionalizaciju radi sve češćih kršenja osnovnih ljudskih prava hrvatskog življa na ovim prostorima, a napose u Srijemu, uz zahtjev da se svi prognanici vrata na svoja ognjišta sa kojih su protjerani ili su pobjegli pred nasilnom mobilizacijom. U tu su svrhu zatraženi evropski promatrači. S tim u vezi DSHV dao je posebno priopćenje u kom je spomenuta problematika razrađena u detalje sa konkretnim zahtjevima i prijedlozima. Na dvodnevnom vijećanju govorilo se o svrsishodnoj organizaciji poslova, kako bi se što bolje u ovaj povjesni trenutak poslužilo svom narodu, svatko sa svoga aspekta, a da pri tom svaka ustanova i svaki pojedinac dadnu svoj doprinos zajedničkom dobru. Vidjelo se da su ovakvi razgovori veoma korisni, pa je odlučeno da to postane praksa svake godine. Tek tako jedan narod koji ima jasne stavove u pogledu svoje sadašnjosti, sposoban je za suživot sa drugim narodima u punom poštovanju i uvažavanju identiteta i posebnosti svakog pojedinog naroda, svjesni, da kao civilizirani svijet, shvaćamo da bez dijaloga nema suživota na koji smo i mi ovdje, kao cijela Evropa i svijet, osuđeni.

Z.K.

EKUMENSKI MOLITVENI DAN ŽENA U SUBOTICI

Svake godine prvog petka u mjesecu ožujku Svjetski odbor žena podstiče da se u cijelom svijetu održi molitveni sat za jedinstvo kršćana. U Subotici je molitveni sat održan u crkvi evangelika u Ulici braće Radića. Bili su predstavnici Evangeličke, Reformirane, Srpske pravoslavne i Katoličke crkve.

Žene Njemačke, Švicarske i Austrije su nas pozvale da živimo mudro sa tvorevinama i svim dobrima što je Bog stvorio. Skreću nam pažnju na milost koja nam je dana da i mi budemo tvorci stvaraoči oko nas i za nas. Pozivaju nas da molimo:

"Slavim Te, Jahve, svim srcem svojim
ispovijedam sva čudesna djela Tvoja.

Radujem se i kličem Tebi,
pjevam imenu Tvome Svevišnjij..." (palam 9)

Naglašavaju da nas je Bog pozvao da budemo njegovi suradnici i konstatiraju da nismo dovoljno mudri u onom što smo radili. Ustanovile su vezu između izgradnje "Babilonske kule" i našeg nekontroliranog rada za napredak. Skreću nama i čitavom svijetu pažnju da ne smijemo zaboraviti da bez Boga i njegove mudrosti gubimo pravi put.

Pozivaju nas da sa slijepcem iz Matejevog evanđelja molimo: "Gospodine, daj da progledam..." Iscjeljujući dodir Gospodina vratit će nam "vid", pokazati pravi put ljubavi i poštovanja, bez kojeg nema života među ljudima. Bit će to pravi put života, a ne razaranja i uništenja. Tada ćemo biti brižljivi i stvarni suradnici Božji. Stvarat ćemo bolji i bogatiji svijet.

Sve molitve, koje su napisane za ovaj molitveni sat su zahvala i slavljenje Boga za sva dobra što nam je darovao. Posebna je zahvala upravljena Bogu za život što nam ga je dao, čiji je On jedini gospodar, kao i za milost da živimo od plodova Božje zemlje. Podstiču nas da molimo za mir i da nam Bog "otvori oči".

"Isuse, čuo si vapaj i sažalio si se nad mojom sljepoćom.

Položio si svoje ruke na mene i pozvao da Te slijedim.

Kuda?

Još ne znam...

Samo znam jedno: Tvoji putovi ne vode u razaranja i propast.

Obećao si nam život.

Svijet oko nas se nije izmijenio,
ali sada ga vidim novim očima.

Opažam ispred sebe stazu

i ti ćeš biti pokraj mene dok njome koračam.

Podižem svoju glavu i stojim čvrsto na zemlji.

Poći ću korak za korakom da bih sačuvala život:

biljke, životinje, žene, muškarce i djecu,

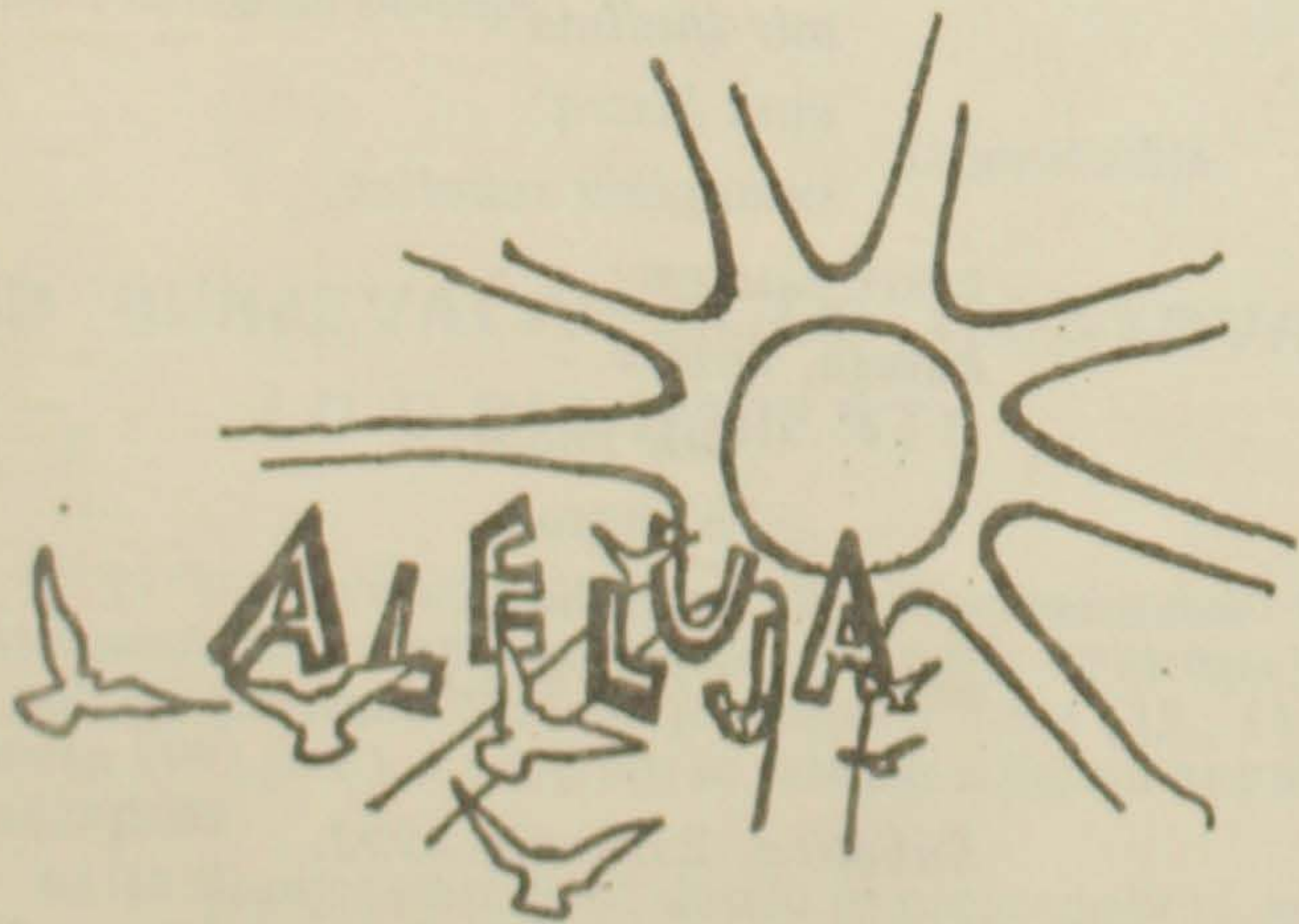
vodu, zrak, zemlju, grad i selo

kako bi sva stvorenja slavila Tebe, o Bože,

i svako živo biće sudjelovalo u Tvojim ljubavi...

Živi Bože, hvala Ti!

Vita Grunčić

Subotica

SUSRET PASTORALNIH VIJEĆA

Susret Pastoralnih vijeća subotičkih dekanata bio je održan u nedjelju 29. ožujka poslije podne u prostorijama sjemeništa "Paulinum". Ovaj susret je upriličen u okviru korizmenih susreta, a održavao se i prijašnjih godina. Voditelj susreta bio je g. Blaško Dekanj, župnik župe sv. Roka u Subotici. Pozdravljajući prisutne članove Pastoralnih vijeća, uveo ih je u temu sastanka navodom iz Dokumenta II. Vatikanskog sabora o apostolatu laika.

"... Apostolat laika, koji proizlazi iz samog njihovog kršćanskog poziva, nikad ne smije u Crkvi izostati.

Budući da u naše dane žene sve više i više aktivno sudjeluju u cjelokupnom društvenom životu, veoma je važno da se proširi njihovo sudjelovanje i na raznovrsnim područjima apostolata Crkve.

Sudjelujući u Kristovoj svećeničkoj, proročkoj i kraljevskoj službi, laici imaju svoj aktivni udio u životu i djelatnosti Crkve. U crkvenim zajednicama njihva je djelatnost toliko potrebna da bez nje ni apostolat pastira u većini slučajeva, ne može postići svoj puni učinak.

Svojom stručnošću pomažu da bolje uspije dušobrižništvo, a također i administracija crkvenih dobara... Župa pruža uzoran primjer apostolata time što ujedinjuje sve različitosti Crkve. Potrebno je da se laici priviknu raditi u župi usko povezani sa svojim svećenicima".

Poslije navedenog teksta voditelj je ukazao na Pravilnik i Poslovnik rimokatoličkih crkvenih općina Subotičke biskupije, te na djelatnost pojedinih odjela u svjetlu Pravilnika i Poslovnika. Obrazložio je opravdanost ovakvih susreta, kao i potrebu izmjenjivanja mišljenja i načina uspješnog djelovanja Pastoralnih vijeća u župi.

Razvila se veoma uspješna i poticajna diskusija dotičući aktualne teme iz života i djelovanja Crkve u suvremenim zbivanjima. Pokrenulo se pitanje organiziranja Tribine, s vjerskom tematikom, za širu javnost. Istaknuta je potreba da se svećenici više zauzmu u radu s mladima, te s mladim bračnim parovima i obiteljima. Naglašeno je da je potrebno učiniti nešto za vjerski tisak kako bi on došao u ruke našem narodu, jer on je izvor informacija o životu i radu naše mjesne Crkve.

Nakon plodne i dobronamjerne diskusije izražena je želja da se ovakvi susreti što češće organiziraju, pa bi i suradnja naših Pastoralnih vijeća bila učinkovitija i korisnija našoj Crkvi.

Blaško Dekanj, župnik

Subotica - Kalvarija

NAŠI KRIŽEVI U SVJETLU KRISTOVA KRIŽA

I ove godine okupljali su se na subotičkoj Kalvariji djeca, mladi i stariji da u svjetlu Kristove boli i patnje, u svjetlu Njegova križa promotre svoje osobne životne križeve - svakodnevnne poteškoće, neugodnosti i boli.

Najprije su se okupili mladi, u nedjelju 29. ožujka, zatim djeca 05. travnja, a odrasli, odnosno svi zajedno na Cvjetnicu, 12. travnja i na Veliki petak, 17. travnja. Svaki put se okupio vrlo lijepi broj vjernika. Ta činjenica dobar je pokazatelj gdje naši ljudi traže rješenje svojih životnih poteškoća. Odabrali su dobar put. U sjeni Kristova križa, svi naši križevi postaju lakši i osmišljeniji.

Radosni smo i ponosni na našu lijepu Kalvariju. No, ona očito nekome smeta. Ove su zime, naime, nepoznati provalnici obili vrata kalvarijske kapelice, uništili staru i umjetnički

vrlo vrijednu, oltarnu sliku, te na zidu ostavili svoj potpis: "Satana" i tri šestice, što je simbol Satane i njegovih sljedbenika. Očito je da Đavao i preko ljudi, njemu odanih, najviše bjesni na ono po čemu je poražen - Krist je svojom mukom i smrću na Kalvariji, te uskrsnućem spasio čovjeka.

Klanjajmo se Kristu i blagoslivljajmo ga što je po križu otkupio svijet i odlučnije se borimo protiv sila zla svojom dobroćom i svetim životom.

A.

USKRSNO JUTRO

*Iz malog hrama sred zelenih njiva,
što se tamo sjaji
sav bijel i čist,
jutros je rano
izašao
Krist.*

*I pošao tiho po njivama rosnim,
pomilovo rukom
makov cvijet i klas,
govorio nježno s listom stare vrbe,
topline pun
bio mu je glas.*

*Ranjenog kosa sa zemlje je digo,
u krvi
bio je sav,
nježno mu crna namjestio krila
i kos je sretan
odletio zdrav.*

*Kad su s tornja zazvonila zvona
blagoslovio je
čitavi kraj,
lice mu je pri tom
obsjao blijedo
divan neki sjaj.*

*Vratio se zatim u hram što se vidi
nasred rosnih njiva
sav bijel i čist.
Njive i šume sjale su od sreće,
što ih jutros rano
pohodio Krist.*

Aleksa Kokić

MOLITVA ZA MIR

*katedrala
bazilika
svijetla slika
molitvenika
smjernih glava
izgnanika, pokajnika;
usne blijede
bolno cijede
molbe žarke.*

*milost traže
i za mlade
ratne straže.*

*suza blista
zimzelena
suza lista;
koga mole?
boga svoga
koga vole,
sina krista:
mir ljudima
uma bistra
sumaglica subotica,
plavi plamen
kamen, kamen.*

*mir podari
o gospode.
narodima.*

m i l o s t !...a m e n!

Subotica, 2.travnja 1992.

Jakov Kopilović

KUD "BUNJEVAČKO KOLO" DOBILO NAGRADU "ISKRA KULTURE"

27.II 1992.god. u Novom Sadu u prostorijama Kulturno-prosvjetne zajednice Vojvodine na svečan način je predstavnicima KUD "Bunjevačko kolo" uručena nagrada "Iskra kulture". Društvo je nagrađeno za svoj rad na unapređivanju kulturno-umetničkog amaterizma, kao jednom od najautentičnijih, jer neguje izvorni folklor ovdašnjih Hrvata - Bunjevaca, koji neguju svoje narodne običaje.

Osim toga, KUD "Bunjevačko kolo" neguje bunjevačke narodne običaje: žetvene svečanosti - dužijancu, pokladne običaje - prelo i kraljičke pisme.

Nagradu je primio Bela Ivković, predsjednik KUD "Bunjevačko kolo", a u delegaciji su bili Grgo Bačlija, Ištvan Kenjereš i Ljudevit Vujković Lamić.

"Iskra kulture je nagrada za učinjenu delatnost, ali i velika obaveza da se još više radi na negovanju naše kulturne baštine i narodnih običaja."

Grgo Bačlija

KUD "BUNJEVAČKO KOLO" GOSTOVA- LO U BUDIMPEŠTI

KUD "Bunjevačko kolo" gostovalo je u Budimpešti na III Međunarodnom festivalu folkloru, na poziv Organizacionog odbora festivala. Festival je trajao 3 dana (13., 14. i 15.marta 1992.god.), a program se odvijao u Domu kulture u Budimpešti.

KUD "Bunjevačko kolo" dobilo je programski termin od 30 minuta. Nastupili su predstavnici 10 država. U našem nastupu je izveden sledeći folklorni program:

- Splet bunjevačkih igara "Momačko kolo" u koreografiji Ivana Pešuta,
- Splet bunjevačkih igara "Rokoko" u koreografiji Ivana Pešuta,
- Mađarske narodne igre iz okoline Budimpešte, u koreografiji Ivana Pešuta,
- Rusinske igra Rusina iz Vojvodine, u koreografiji Silvestera Gaće,
- Tamburaški orkestar pod rukovodstvom Lazara Malagurskog pratio je članove folkloru naše reprezentativne grupe i vokalnog solistu Josipa Miljački-Mataka.

Predstavnici KUD-a "Bunjevačko kolo" darovali su domaćinima u znak sećanja umetničku sliku Cecilije Milanković, članice Likovne sekcije Društva, pod nazivom "Bunjevka veze čipku", u tehnici suvi pastel, kao i zlatnu plaketu Društva.

Članovi KUD "Bunjevačko kolo" su razgledali znamenitosti Budimpešte i kulturno-istorijske spomenike tog višemilionskog grada.

Po općoj oceni organizatora, naše Društvo je ostavilo najjači dojam na publiku i već sada nam je uručen poziv da i iduće godine budemo učesnici ovog Međunarodnog festivala, koji se svake godine organizira povodom proslave Dana Republike Mađarske.

Sav program snimala je Mađarska televizija, i bit će prikazan u trajanju od jednog sata u naknadnom terminu, a KUD "Bunjevačko kolo" će dobiti TV video kasetu o svom nastupu.

Na ovom festivalu su učestvovali Kulturno-umetnička društva iz Sirije, Italije, Grčke, Velike Britanije, Češkoslovačke, Francuske, Maroka, Bugarske, Rumunije i Slovenije.

Grgo Bačlija

LIKOVNI ŽIVOT ČLANOVA LIKOVNE SEKCIJE KUD "BUNJEVAČKO KOLO"

Članovi likovne sekcije KUD "Bunjevačko kolo" razvili su vrlo živu i plodnu aktivnost na planu likovne prezentacije slikarskog amaterskog stvaralaštva svojih članova.

Tako je primerice radi dana 7.ožujka 1992.godine u svečanom vestibulu Gradske kuće u Subotici, upriličena zajednička likovna izložba članica Likovne sekcije slamarki HKPD "Matija Gubec" iz Tavankuta i članova Likovne sekcije KUD "Bunjevačko kolo", slikara amatera, žena, u čast Dana žena pod nazivom "Proliće 92.". Slikari su izložili preko 40 radova od čega 20 radova u tehnici slame.

Izložbu je otvorio gospodin Kasza Jozsef, gradonačelnik Subotice. U kulturno-umetničkom delu svečanog otvorenja izložbe nastupile su članice dramsko-recitatorske sekcije KUD "Bunjevačko kolo" i muzički duo flauta, članica muzičke sekcije Društva, inače redovnih učenica Srednje muzičke škole u Subotici, u klasi profesorice Marge Repac-Vuković.

25.veljače 1992.godine u prostorijama knjižare "Napredak" prodavnica broj 1 otvorena je samostalna izložba Šime Peića, inače predsednika Likovne sekcije KUD "Bunjevačko kolo".

Autor je izložio 12 svojih radova u tehnici ulja.

Izložbu je otvorio prof. Đerman Tibor iz Srednje medicinske škole u Subotici.

U kulturno-umetničkom delu programa nastupile su članice Dramsko-recitatorske sekcije Zlata Lacić i Snežana Perušić.

27.ožujka 1992.godine otvorena je samostalna Likovna izložba Andrije Milojkovića, člana Likovne sekcije KUD "Bunjevačko kolo", inače nastavnika likovnog vaspitanja OŠ "Vladimir Nator" iz Đurđina. Autor se predstavio sa 14 svojih likovnih radova u tehnici ulja. U kulturno-umetničkom delu programa nastupile su članice Dramsko-recitatorske sekcije

Zlata Lacić i Snežana Perušić, koje su recitirale dve pesme samog autora Andrije Milojkovića, koji se predstavio publici i kao pesnički stvaralac.

Izložbu je otvorio Šime Peić, predsednik Likovne sekcije KUD "Bunjevačko kolo" koji je ukratko govorio o likovnom i lirskom stvaralaštvu umetnika.

Grgo Bačlija

DRŽAVA VRATILA BAJSKOJ ČITAO- NICI ZGRADU

O blagdanu sv. Josipa stigla je na Nadbiskupski ordinarijat u Kaloči rješenje Ministarstva prosvjete i kulture Republike Mađarske, da se "Bajskoj bunjevačkoj čitaonici" vraća njezina zgrada, koju su civilne vlasti 1949. godine konfiscirale, kada su zabranile rad kršćanskih i nacionalnih kulturnih društava. Zgradu su još daleke 1911. godine pod vodstvom tadašnjega bajskog župnika Lajče Budanovića, kasnijeg biskupa subotičkog sagradili njihovi pređi o svom trošku i svojim rukama. Kolika je radost među bajskim bunjevačkim Hrvatima nije teško pretpostaviti, a ta radost je utemeljena, jer će Čitaonica moći razviti svoju široku kulturnu djelatnost, koju je i do sada, bez prostorija razvijala: "Bajski razgovori", "Veliko prelo", "Antunovićev dan" u Bačalmašu. Ta će zgrada sada opet moći poslužiti onoj svrsi za koju je i građena, da bude centar kulturnog i prosvjetnog života bajskih bunjevačkih Hrvata!

Z.K.

NOVI TORANJ U GAJDOBRI

Veoma mala katolička zajednica u dijaspori, a u nekada cvatućoj i bogatoj njemačkoj župi sv. Martina, doživjela je u prosincu prošle godine da je nakon mnogo muka završena temeljita obnova tornja. Gradnja tornja je započela još u ljetu i pozdravljena je i od dobronamjernih mještana drugih narodosti i od predstavnika mjesnih vlasti. Međutim, ometana od neodgovornih elemenata do te mjere da je u nekoliko navrata bilo provla u crkvu, krađe materijala i vrijednog alata majstora Vlade Daljca iz Deronja. Vrhunac bezumlja bilo je paljenje crkvenih vrata, koja su potpuno izgorila, tako da je ulaz u crkvu zakovan debelim daskama, a na proljeće će morati biti zazidana iz sigurnosnih razloga.

Z.K.

VIJESTI IZ DOMOVINSKE CRKVE

U protekla dva mjeseca zbili su se mnogi značajni događaji koji bi se po svojoj važnosti trebali naći na stranicama našeg lista. Međutim, zbog ograničenog prostora, i nade da ćemo u buduće redovitije primati tisak iz Hrvatske, ograničavamo se na samo nekoliko značajnijih događaja.

ZAGREB: U protekla dva mjeseca pristigle su u glavni grad Republike Hrvatske mnoge humanitarne pošiljke iz inozemstva. Na taj način najbolje se svjedoči kako smo svi djeca jednog Oca. Uzoriti gospodin Franjo kardinal Kuharić blagoslovio je mnoga vozila koja su darovana Karitasu. U ovim teškim danima iskušenja za cijelu Domovinu i sve njene stanovnike bitno je ne klonuti duhom, nego neprestano podržavati nadu i hraniti vjeru konkretnim djelima ljubavi. Želja nam je da nam vjera svima predje u djelo.

VARAŽDIN: Prekrasna barokna crkva u Varaždinu slavi ove godine značajan jubilej 350. obljetnicu svoga postojanja. Va-

raždin je naš najljepši barokni grad ukrašen ljepotom mnogih izričaja umijeća čovjekova duha. Jubilaran godina svečano je započela 8. veljače svečanom misom koju je predvodio mons. Marko Culej, novi pomoćni zagrebački biskup. Pokrovitelj ovog svečanog jubileja je sam grad. Zato je na početku svečane riječi dobrodošlice biskupu izrekla gradonačelnica Varaždina Katarina Fuček. Ova najljepša crkva grada Varaždina naziva se "isusovačkom" jer su je oni sagradili, a danas njom upravljaju biskupijski svećenici.

ZAGREB: Kao što je već ranije rečeno, Sveta Stolica je 8. veljače uspostavila pune diplomatske odnose sa Republikom Hrvatskom, a 29. istog mjeseca imenov je prvi nuncij u osobi mons. Guilija Einaudija. Tim imenovanjem prestala je služba dosadašnjeg pronuncija mons. Gabrijele Montalva na području Republike Hrvatske. Na svečanij sjednici na kojoj su bili prisutni svi nadbiskupi i biskupi (osim nadbiskupa Ante Jurića) iz Hrvatske dosadašnji apostolski pronuncij poželio je plodan rast Crkve u Hrvata, a kardinal Kuharić mu je zahvalio na svemu učinjenom.

F.I.

In memoriam

LUKA KOPILOVIĆ

U četvrtak, 5. ožujka 1992. godine u 77. godini života Gospodin je pozvao s ovoga svijeta k sebi Luku Kopilovića, oca našeg svećenika, preč. g. Andrije Kopilovića, biskupskog vikara za pastoral i župnika subotičke župe Marije Majke Crkve.

Sa svojom ženom Marijom, s kojom je živio u skladnom braku 53 godine, imao je dva sina. Njegov životni put nije bio lagan. Od pete godine života živio je bez oca. Trinaest godina je lomio kruh "gastarbeitera" u Austriji. Gospodin ga nije poštedio ni raznih bolesti.

Umro je okrijepljen svetim sakramentima umirućih, okružen svojim najmilijima. Sprovod je predvodio subotički biskup mons. Ivan Pénzes uz prisustvo mnogih svećenika i časnih sestara, te mnoštvo vjernika. Prigodnu homiliju održao je vlč. Andrija Anišić, tajnik biskupije. On je između ostalog

o Pokojniku rekao:

"Njegov je put je bio put molitve. Svaki dan je molio po sat i pol. Svaki dan je izmolio čitavu Krunicu - i radosna i žalosna i slavna Otajstva. Kakva poruka nama, osobito muškarcima. Važno je imati vremena za Boga. I nije molio sam. Svaki dan je molio zajedno sa svojom suprugom i krunicu i druge molitve. U korizmi pak križni put. Nije potrebno ni isticati koliko nam svima treba zajednička molitva i koliko je zajednička molitva izvor blagoslova za bračni i obiteljski život.

Pokojnik od kojega se opraštamo danas bio je ljubitelj euharistije. Pričešćivao se čitavog života, pa nije ni čudo da mu je Gospodin dao milost da upravo pričest-hostija bude ono posljednje od krute hrane što je na ovoj zemlji blagovao. Euharistija je bila snaga njegovog života.

Dobrota srca i strpljivost u bolima i nevoljama bile su takodjer njegove kreposti...

Kad sve to imamo u vidu, onda nam je jasno zašto je čiča Luka na koncu svoga života mogao posvjedočiti: Imo sam lip život, lipu bolest, lipu smrt...

Ovaj je pokojnik često ponavljao "dobro je" - i onda kad mu je bilo najteže. Dobro je - bile su njegove posljednje riječi izgovorene na ovoj zemlji.

A ja bih dodao: dobro je - dobro je sve učinio čiča Luka i zato je mogao reći: imo sam lip život, lipu bolest a predvidio je i lipu smrt. I imao je doista lipu smrt. Bio je pri svijesti do kraja, a onda je zaspao i u snu prešao u vječnost. "Ecce quomodo moritur iustus - evo, kako umire pravednik - vidjeli smo još jednom. Blago je usnuo u Gospodinu i prešao u vječnost."

A.

TI ŽIVIŠ U BOGU

(Našem biskupu Matiji Zvekanoviću o 1. obljetnici smrti)

*Proljeće opet diše
uz duž bijelih lala,
koje si želio sačuvati
za slavlje Usrksa.
Miris zumbula i ljubica
prosuo se vrtom
u zemlji suhoj, žednoj kiše.*

*Ti živiš u Bogu,
nevidljiv očima,
blizak dušama.
Onostranost je dublja
nego sadašnjost.*

*Uranci tvoji,
a pjev si grlice čuo,
revnošću i žarom
smjerali su korake tvoje
katedrali dragoj,
da u ispovijedi orosiš
svjetlom Božje riječi
vinograde duša,
dižeš ih u vjeri*

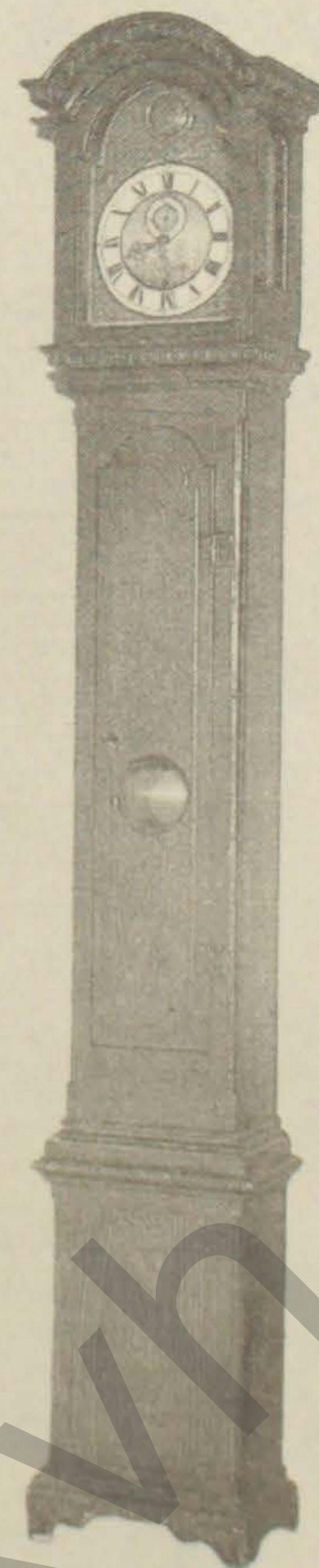
*i ljubavi
za gozbu živoga Kruha.*

*Pred Ocem nebeskim
dubokom vjerom
težinu dana si živio
budnošću što ulazak
u radost Gospodnju obećaje.
Sa Marijom Majkom
Kristovih muka dionik bio.
Sada živiš u Bogu
kroz vječnost,
odsajaj Ljubavi same!*

*U hvalospjevu uskrсноj Svijeći
Velike Subote ove,
s anđeoskim zborom,
vjerujem,
slavit će proslavljenog Krista
preobraženo biće tvoje.*

U Subotici, 8. travnja 1992.

s.M. Fides Vidaković

*Dok
imamo
vremena,
činimo
dobro
svima!
Gal 6,10*

zkkh.org.rs

MLADI POLIVAČI

Drago nam je da na uskrсни ponedjeljak vidimo sve više mladih "polivača". Mladi, pođite u prijateljske susrete i veselo druženje. S radošću obnovite ovaj naš stari običaj. Mladići, budite "polivači", a djevojke neka radosne dočekuju svoje goste, zakite ih cvijećem i daruju šareno jaje ili pomorandžu

**SVIM REDOVNIM, DOPISNIM I POČASNIM ČLANOVIMA
INSTITUTA "IVAN ANTUNOVIĆ"
KAO I SVIM PRIJATELJIMA I DOBROČINITELJIMA
PREDSJEDNIŠTVO INSTITUTA ČESTITA
USKRŠNJE BLAGDANE I ŽELI
OBILJE MIRA, BOŽJEG BLAGOSLOVA I USPJEHA U RADU.
UMJESTO OSOBNE ČESTITKE INSTITUT ĆE SREDSTVA ZA TO
NAMIJENITI ZA DJECU PROGNIKA I IZBJEGLICA.**

**mag. Lazar Ivan Krmpotić
predsjednik Instituta**

"BAČKO KLASJE" - izdaje Institut „Ivan Antunović“, Subotica, GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK mr. LAZAR IVAN KRMPOTIĆ, 21400 Bačka Palanka, Trg bratstva i jedinstva 28. Telefon: (021) 740-468. Uređuje UREDNIČKO VIJEĆE. Suradnju i dopise slati na adresu odgovornog urednika. ADMINISTRACIJA LISTA: Župni ured Isusova Uskrsnuća, 2400 Subotica, Gajeva 2, Telefon: (024) 21-496. Narudžbine i uplate slati administraciji. List izlazi šest puta godišnje. List je oslobođen od poreza za promet na osnovu mišljenja Republičkog sekretarijata za informacije, Beograd, br. 413-01-272/91-01 od 28. II. 1991. Tisak: LOGOS-grafička radnja, 24426 Totovo Selo, Zlatiborska 4.